

Izdaja: Gorenjski tisk / Ureja:
Uredniški odbor / Odgovorni
urednik: Slavko Beznik
Telef. uredništva 475 — uprave 190
Tekoči račun pri Komunalni banki
Kranj št. 61-KB-1-2-135 / Izdaja v
ponedeljek in petek / Naročnina:
letna 600, pollet. 300, mesečna 50 din

MLADINA NAPREJ, PO VZGLEDU SKOJ
Brigada »Staneta Zagarja« na Kopravniku (Berite reportažo na 4. strani)

Prelomnica

Vloga komunistov se je po VI. kongresu Zveze komunistov Jugoslavije v marsičem spremenila. Njen pomen in vpliv na množice pa se je še bolj povečal.

Doba administrativnega vodenja gospodarstva in nekatere neživljenjske metode dela so morale odstopiti mesto novim oblikam, ki jih je terjala naša iz dneva v dan razvijajoča se družbena ureditev.

Vendar ta prehod, ni lahek. Lahko rečemo, da smo še danes v tem obdobju. Večina komunistov se je pravočasno znašla in v polni meri dojela nujnost prehoda na nove oblike dela, nekatere komuniste pa je sam razvoj morda v nekem smislu celo prerasel.

Tak primer je bržkone tudi pri vseh treh terenskih organizacijah Zveze komunistov v mestnem središču Kranja.

Ze dlje časa je bilo namreč čutiti mrtvilo v delu teh organizacij. Sestanki so bili le v nekem smislu formalnega pomena. Komunisti so prišli na sestanke, se pomenili o bolj ali manj važnih stvareh in se nato razšli. V njihovem delu je manjkalo predvsem smotrnosti in temeljitosti pri obravnavanju tekočih, perečih družbeno-političnih problemov, v okviru našega vsakdanjega dogajanja.

Nedelavnost teh organizacij Zveze komunistov je bilo zato čutiti tudi v terenskih organizacijah SZDL. To nam dokazuje tudi udeležba na občnih zborih organizacij SZDL, ki je bila v teh primerih komaj 6%. Se slabše pa so bili obiskani zadnji zbori volivcev. 2%, udeležba je več kot slabo pričevalo prav za komuniste tega področja.

Ugovori in opravičila, češ da na dnevnih redih zborov volivcev ni vprašanj, ki bi zanimala tudi prebivalce mesta, ne vzdržijo kritike.

Ali obravnava družbenega načrta občine, proračuna, ni zanimiva za vse prebivalce občine? Ali razprava o kmetijstvu in novi davčni politiki do vas, ne zanima enako kmečki prebivalstvo kot ono v mestih? — Seveda bi se dalo o načinu podajanja in tolmačenja teh vprašanj na zborih volivcev še marsikaj izboljšati. Ljudem je treba na živahen, predvsem pa razumljiv način tolmačiti posamezne probleme. Ni dvoma, da bi se tako interes za zborne volivce povečal.

Zaključek je lahko samo ta: organizacije Zveze komunistov v središču Kranja zadnje čase niso pokazale tiste iniciative, kot bi jo morale, in kot jih od njih terja naše družbeno dogajanje. Če se hočejo komunisti otestiti dosedanjega mrtvila v delu, bodo morali tudi bolj skrbeti za lastno ideološko politično vzgojo. Ni dvoma, da lahko le tisti komunist, ki nenehno nasleduje naš razvoj in se poglablja v probleme, tudi uspešno deluje med množicami. In slednjič: le dobra povezanost omenjenih organizacij Zveze komunistov v Kranju z onimi komunisti, ki delajo v tovarnah, stanujejo pa v središču mesta, lahko prav tako pripomorejo k boljšemu, vsestranskemu delu.

To je bil v grobem povedano problem organizacij Zveze komunistov v središču mesta. Nedavni sestanek komunistov vseh treh terenskih organizacij, ki je bil pred dnevi sklican na pobudo Občinskega komiteja, je bržčas obračunal s tem mrtvilom v delu.

Zato lahko imenujemo ta sestanek, seveda če se bodo sklepili tudi v praksi, za prelomnico v delu aktivista komunistov v teh treh organizacijah ZK v Kranju.

I. A.

Z okrajne konference Socialistične zveze v Kranju

ZA DOSLEDNO IZPOLNJEVANJE GOSPODARSKIH NALOG

Nova gospodarska usmeritev še ni povsod popolnoma jasna - Živahna in vsebinsko bogata razprava - Mirko Zlatnar ponovno izvoljen za predsednika

V torek je bila ves dan v zgornji dvorani Sindikalnega doma okrajna konferenca Socialistične zveze. To je bila prva redna konferenca po združitvi obeh gorenjskih okrajev. Dobro pripravljena poročila in živahna razprava so potrdili, da se je v tem obdobju nabralo precej aktualnega gradiva, ki ga bo Socialistična zveza morala hitro in uspešno reševati. Konferenci je prisostvovalo 138 delegatov, kot gost pa se je konference udeležil tudi član predsedstva Glavnega odbora SZDL Slovenije tov. Franc Kimovec-Ziga.

PROBLEM PRODUKTIVNOSTI DELA SE VEDNO V OSPREDJU

O tekočih nalogah in nerešenih vprašanjih naše graditve je na konferenci govoril predsednik Okrajnega odbora SZDL tov. Mirko Zlatnar. Najprej je obravnaval produktivnost dela in izkoriščanje kapacitet v naših podjetjih. Tu ne moremo biti povsem zadovoljni z obstoječim stanjem, je dejal tov. predsednik, predvsem pa ne z načinom, kako se to rešuje. Ze letošnji družbeni plan kaže, da je bilo v tej

niže. Ta pojav bi bil preprostejši, če se ne bi povezovalo tega stanja z neko povsem napačno oceno, da splošna gospodarska politika zmanjšuje interes podjetij za povečanje proizvodnje. Nekatera večja podjetja so n. pr. nerazpoložena, ker od OLO ne dobe garancij za velike nadaljnje investicije in pravijo, da to vodi gospodarstvo v stagnacijo, da se ne izplača delati, ker so izgledi za investicijske kredite minimalni, da se ne upošteva, koliko večja podjetja skupnosti dajejo in podobno. Nadalje: da se s preusmeritvijo investicij sploh pretirava, da gremo v skrajnost pri štednji in omejevanju družbene potrošnje. Slišal se je glas celo iz sindikatov, da se ne izplača delati, ker prepočasno rastejo plače. Spet drugi pa so proti znižanju cen, zato, ker kmetje ne znižajo cen svojim pridelkom.

Vse kaže, da elementi nove gospodarske orientacije niso še dovolj jasni in da ta orientacija ni še sprejeta za praktično vodilo v upravljanju podjetij in proizvodnje. Vsi ti pojavi v gospodarstvu, ki dvigajo prah in katere sem opisal, so le pozitivni znaki, da je nov sistem že začel učinkovati. To so zdravi pojavi, ki po ekonomski potitilijo podjetja na novo orientacijo in vnašajo v splošno gospodarjenje večji red. To, da se daje večjim podjetjem kredite v zelo skrajnih vsotah in to le za manjše investicije bolj rekonstrukcijskega značaja in za investicije, ki povečajo proizvodnjo v kratkem roku, je čisto prav in v skladu s cilji nove gospodarske usmeritve, da je treba podpreti napredek proizvodnje v zaostalih in zapostavljenih vejah gospodarstva. To so manjša industrijska podjetja, obrt, promet, kmetijstvo, trgovina in turizem. Če bi sledili potrebam, apetitom in dejanskim možnostim porabe investicijskih sredstev največjih naših podjetij, potem bi bila vsa investicijska sredstva OLO premajhna samo zanje.

V tem tudi ne smemo popuščati, ker sicer bi nadaljevali na drug način z gradnjo ključnih objektov na škodo ostalega gospodarstva. Tisti, ki tega še ne razumejo, delajo težave skupnosti, svojemu podjetju pa škodujejo s tem, da mobilizirajo sile podjetja v napačno smer, ne pa v edino pravilno in realno

smer, ki je samo v večji in cenejši proizvodnji — to je večji produktivnosti dela — boljšem asortimentu in kvaliteti izdelkov, v gibčnejšem prilagajanju trgu, posebej še potrebam široke potrošnje. To mora postati abeceda gospodarjenja v podjetju.

Ker je stare orientacije še precej v podjetjih, gre tudi tako počasna akcija za večjo produktivnost dela. Res je, da večje produktivnosti ni lahko doseči, da je tudi cela vrsta ovir, a glavni vzrok je prav gotovo v tem, da organi upravljanja in drugi vodilni ljudje v podjetjih še vedno mislijo, da zanje ta preorientacija ni nujna in neizbežna. Doslej so premalo čutili ekonomski pritisk v tej smeri oziroma ga niso upoštevali in se mu celo zoperstavljajo.

ZALOGE — NORMALEN POJAV

Ista je stvar z velikimi zalogami in znižanjem cen blagu. Ze dolgo si prizadevamo, da bi bile zaloge blaga večje, in da bi se cene lahko znižale. Za potrošnika je važno, da je dobrega blaga dovolj in da je poceni. K temu mora težiti proizvodnja, saj ni sama sebi namen. Zato ni znižanje cen v bistvu nikakoli nesreča.

Zaloge blaga v našem okraju so nastale iz dveh vzrokov. Prvič zato, ker podjetja niso mogla prodati na trgu — domačem ali inozemskem — blaga sedanje kvalitete po sedanjih cenah, drugič pa zato, ker podjetja ne morejo več »prodajati« blaga na nepokrit kredit oziroma na upanje, kajti, če to store, so takoj v lastnih finančnih težavah. V prvem primeru je vzrok zalog povsem preprosta resnica, da trg takšne cene za takšno kvaliteto ne prenese. S tem pa seveda ni rečeno, da potrošnik ni pripravljen za boljše kvaliteto plačati celo več. To se pravi, da v tem primeru čisti ekonomski razlogi govorijo za znižanje cen. Nekatera podjetja so to tudi storila, ker ne morejo drugače. In to je pravi. Takim podjetjem iz te zagate nihče od zunaj ne more pomagati, rešitev je le pri njih samih. Drugače ne more biti. Dobro, da smo zahvaljujoč prav gospodarstvenemu sistemu, končno do tega prišli.

Drugi primer kopičenja zalog pa samo kaže, da ekonomski instrumenti dobro učinkujejo in da je edino prav prodajati izdelke samo za gotov denar. Govoriti o tem, da bi skupnost regresirala podjetjem znižanje cen, pa je v današnjih priklakah pravi nesmisel in bi bila to sploh najbolj škodljiva stvar.

Na teh dveh vprašanjih sem se zadržal malo dlje, ker po svoje lepo pokazuje, kaj vse zavira akcijo za večjo produktivnost in kako se izvaja nova gospodarska politika v naših podjetjih. Seveda bi nastale zelo neugodne ekonomske posledice, če letošnji proizvodni plan ne bi bil izpolnjen, in ta nevarnost obstoja, če se delavski svet in direktorji ne bodo do kraja trudili obvladati ta problem.

NEUGODNI PODATKI O GIBANJU DELOVNE SILE

V letošnjem družbenem planu so tudi neugodni podatki o gibanju delovne sile in o zmanjšanju lastnih stroškov proizvodnje. Absolutno zmanjšanje delovne sile se ne predvideva nikjer (razen v enem podjetju za 3 ljudi), povečanje pa skupno za 5,2% t. j. 1373 ljudi. V prvih 4 mesecih letošnjega leta se je povečalo število zaposlenih za 186 ljudi in to v času, ko je bila proizvodnja pod povprečjem. Stroški proizvodnje se pa po letošnjem družbenem planu zvišajo za 1,9%. Tako letošnji družbeni plan, namesto predvidevanja večje produktivnosti in pocenitve proizvodnje, ostaja na ravni lanskega leta in je celo pod njo. S tem ni rečeno, da odgovorni čimtelji v podjetju ne vodijo teh problemov. Točno

vedo n. pr., da imajo na stotine ljudi preveč. Doslej pa je povsod ostalo pri brezkončnem vsesplošnem pripravljajanju in ugotavljanju, namesto da bi se ukinjala delovna mesta in odpuščala delovna sila sproti, povsod tam, kjer se ugotovi, da je nepotrebna. Začeti pa bi bilo treba že danes tam, kjer je to stanje ugotovljeno in jasno. Tako pa se praktično ukrepanje odlaža do neke generalne rešitve za vse podjetje.

SO POMOŽNI OBRATI V PODJETJU POTREBNI?

Vzdrževalne in pomožne službe v podjetju so v tem oziru najbolj problematične. Mnoge pomožne obrate in delavnice bi lahko sploh ukinili, z istimi ljudmi in sredstvi ustanovili obrtne obrate zunaj podjetja in bi s tem imeli dvojno korist. Zmanjšali bi stroške podjetja in obogatili komuno z novimi uslužnostnimi obrati.

Te mere so manj zamotane kot so nepopularne in zato tudi naše politične organizacije, predvsem sindikalne podružnice ne podprejo te akcije, ker podlegajo nerazpoloženju prizadetih delavcev in tudi drugih neprizadetih demagoških ljudi. Seveda ni rečeno, da mora biti sindikat neobčutljiv za usodo odpuščenih delavcev. Nasprotno, moral bi celo še bolj skrbeti za njihovo zaposlitev, a seveda tako, da s tem ne zavira napredka gospodarstva. Tu morajo predvsem politične organizacije voditi zelo jasno politiko. Ker smo se odločili in je nujno potrebno uvesti v gospodarstvo strogo gospodarski račun in ker predvsem dobra produktivnost dela prinaša napredek podjetju, imajo mesto v podjetju samo tisti delavci in uslužbenici, ki jih sodobna industrijska organizacija proizvodnje zahteva, vsi drugi delavci so podjetju samo v breme. Zato pri reševanju tega problema ne smemo socialno-sentimentalno popuščati. Res pa je, da imamo možnost velik del te odvečne delovne sile zaposliti bodisi na

(Nadaljevanje na 2. strani)

Na Planini pod Golico so praznovali

Ze nekaj let praznujejo na Planini pod Golico 21. junija svoj krajevni oz. terenski praznik. Posebno lepo so se nanj pripravili letos.

Praznovali so v petek, soboto in nedeljo. V petek zvečer so priredili v tankajšnji prosvetni dvorani akademijo, na kateri so nastopili: domači pevski zbor, recitatorji in učenci osnovne šole in primerno igrice. Uvodno besedo je imel predsednik terenskega odbora ZB Jože Klinar. V soboto popoldne so organizirali sprevid od Jerpece do spomenika padlim borcem na Planini pod Golico. Na čelu so jezdili domači fantje v narodnih nošah, za njimi pa se je zvrstilo lepo število narodnih noš ter prebivalstva izpod Golice in okoliških naselij. Pred spomenikom je bila svečanost, pri kateri so razvili prapor Zveze borcev. Praporu sta kumovala znani aktivisti iz NOB Karl Kozar in najstarejša aktivistka Ivanka Razinger, ki je izgubila v NOB dva sinova. Svečanosti pred spomenikom je sledil miting v dvorani hotela »Dom pod Golico«. Naslednjega dne, t. j. v nedeljo so bile konjske dirke ter gasilska parada z moškimi vajami. V okviru praznika so obdarovali 6 najboljših učencev s tovaršičko učiteljico ter praporčiča novo razvitega prapora ZB s Konobljevo knjigo »Pod Mežakljo in Kuravankami so se uprli«. Praznovanja so se udeležili predsednik ObLO Jesenice Maks Dolinar, načelnik sveta za gospodarstvo Matevž Kolar in tajnik Metod Balderman.

P. U.

Predsednik Okrajnega odbora SZDL Mirko Zlatnar, med branjem referata

smeri zelo malo storjenega. Proizvodni plani podjetij v okraju se gibljejo od 39,7% do 218% v odnosu na lanskeletni plan, povprečno pa se bo proizvodnja povečala le za 4,6%, medtem ko zvezni družbeni plan predvideva 10%, republiški pa 7% povečanje proizvodnje.

Izvršitev plana industrijske proizvodnje za 4 mesece letošnjega leta v okraju je 94,2%. Cela vrsta močnih industrijskih vej je izpolnila plan z 80 do 86%, posamezna podjetja pa še

Ob krajevnem prazniku na Jezerskem

Ze na predvečer krajevnega praznika je Jezersko zaživelo v prazničnem razpoloženju. Vsa vas je bila svečano okrašena, posebno pa spomenik padlih borcev. Kljub močnim nalivom so se vaščani in pa na Jezerskem bivajoči gostje že zgodaj začeli zbirati pred »Korotanom«, da so se ob 20. uri udeležili slavnostne seje SZDL. Predsedujoči je govoril o krajevnem prazniku in pozval navzoče, ki so napolnili dvorano, na složno politično, kulturno in gospodarsko delo, ki je edini porok za dobrobit Jezerskega in naše celotne skupnosti. Ob zaključku seje je predsednik SZN povabil navzoče k žalni svečanosti pri spomeniku padlih junakov.

Pričetek slavnosti so napovedali strelji in pa kresovi po okoliških gorah. Ob svitu spominskih žar so nato predstavniki množičnih organizacij položili k spomeniku vence. Svoji padlih so prinesli planinskega cvetja.

Poseben poudarek so dali programu pionirji. Njihove patrole so prinesle vence s Češke kočje in Komatevce. »Rokovi fantje« so zapeli nekaj partizanskih pesmi, nakar je sledila častna salva.

Ob spomeniku je govoril tov. Mušič in med drugim dejal: »Enajst let svobodnega življenja je za nami, tri leta je poteklo, odkar stoji sredi Jezerskega ta spomenik, ki je simbol znanih velikih junaških dejanj in simbol še večjih tihih, nezapisanih junaštev, borcev naše osvobodilne vojne. Ta spomenik je le skromno priznanje vsem tistim, katerih imena so neizbrisno zapisana v mrzli marmor.« Program svečanosti so izpolnile še partizanske pesmi moškega zbora ob spremljavi harmonike. Navzoči so nadaljevali s praznovanjem v Korotanu, častna straža pa je še dolgo ostala ob spomeniku.

Alojz Eržen

ZA DOSLEDNO IZPOLNJEVANJE GOSPODARSKIH NALOG

(Nadaljevanje s 1. strani)

novih produktivnih mestih v lastnem podjetju bodisi v novih podjetjih v komunah in drugod. Predvsem kvalificiranih delavcev vseh povsod primanjkuje.

V tej smeri je treba iskati in tudi najti rešitev. Podjetja in ljudski odbori lahko vse to rešijo. Če bodo politične organizacije vztrajale na načelnem stališču, bodo tudi delavski sveti in uprave podjetij z večjo odločnostjo, hitreje in uspešno reševali to vprašanje.

Posledica takega stanja je tudi nerazumljiva nemoč ljudskih odborov pri razširjavi uslužnostnih obrtno-proizvodnih obratov v komunah, predvsem v mestnih centrih. Uprave podjetij so sicer razpravljale o tej nalogi in o lastnih možnostih, a so se vsi ustavili na nebitnih ovirah, tako da razen enega ali dveh podjetij, ki imata pogoje za izpolnjevanje, ni bilo nobenega. Vse te delavnice so odlično opremljene. Od teh je po stroki primernih za obrtne usluge 88, in sicer: 42 mizarstev, gradbenih, žagarskih, pleskarskih, kleparstev, instalacijskih in kovaških, ki vse pridejo v poštev pri stanovanjskih gradnjah, kjer so usluge trenutno najdražje. Za teh 42 delavnic je sploh vprašanje, če spadajo v večja industrijska podjetja, ker so verjetno stroški vzdrževanja mnogo večji, kot pa je vrednost uslug podjetij. Dalje je 46 mehaničnih in električnih delavnic, ki bi tudi lahko sprejemala zunanja naročila. Podjetja — ustanovitelji, prav lahko pogodbeno zagotovijo sebi prednost uslug pri novo ustanovljenih obrtnih obratih. Te izdvojene delavnice bodo lahko s svojimi sredstvi in kadri silno povečale sedanji obseg dejavnosti.

Nadalje ima 7 industrijskih podjetij 135 svojih trgovin, pri katerih bi se lahko organizirale popravilne delavnice za blago, ki ga prodajajo. Naše komune morajo razen tega, da povezujejo vse delovne ljudi in organe upravljanja v vsesplošnem sistemu ljudske samouprave, povezati in organizirati izkoriščanje materialnih in produkcijskih sredstev v korist prebivalstva svojega teritorija. Delavci, proizvajalci morajo upoštevati pri svojem delu v delavskih svetih in upravnih odborih tudi svojo korist kot potrošniki. Politične organizacije morajo v tej smeri vplivati na organe delavskega in družbenega upravljanja. S takimi ukrepi lahko hitro in z obstoječimi sredstvi prispevamo k izboljšanju standarda, predvsem v industrijskih krajih. Razen tega pa preprečimo podpiranje »smuglarjev« v delavnicah industrijskih podjetij.

PROBLEMI V KMETIJSTVU

Novi problemi se pojavljajo za nas na področju kmetijstva. Zadnja tri leta smo obravnavali združništvo in kmetijstvo bolj od daleč, kot opazovalci od zunaj. Ze nekaj let so se sicer večale družbene investicije v kmetijstvo. Zadrage so uživale posebne ugodnosti, regrese in olajšave. Letošnje leto pa je prineslo na to področje bistvene spremembe. Družbeni plan je posegel v odnose na vasi in v kmetijstvo. Splošna kmetijska zadruga, kot gospodarska organizacija se obravnava kot vsaka druga gospodarska organizacija, kmetijstvo pa se obravnava skupaj z ostalimi področji našega gospodarstva. Ustanovljeni so organi, instrumenti in fond, s katerimi bo lahko naše združništvo in skupnosti vsestransko pospešila napredek kmetijske proizvodnje. Kmetijska zadruga, skupaj z vsemi drugimi združnimi organizacijami in podjetji, bo postala solidna gospodarska močna opora kmetijskemu proizvajalcu. S tako kmetijsko zadrugo, ki bo uživala vso podporo družbe in bo z njo povezana, se kmetijski proizvajalec — individualen kmet, ki je in ostane privatni lastnik svoje zemlje — končno neposredno povezuje z ostalim gospodarstvom in socialističnim upravljanjem.

Da bo kmetijska zadruga lahko igrala to vlogo v kmetijski proizvodnji, mora tako gospodariti, da bo sposobna zbrati čimvečja finančna in druga sredstva za nadaljnje povečanje svojih sredstev za proizvodnjo. Poslovati mora po gospodarskem računu z dobičkom in sposobna mora biti izkoristiti kredite in drugo pomoč skupnosti za svoje investicije.

Pri tem bodo kmetijskim zadrugam zelo koristile nove ustanovljene poslovne zveze, ki bodo za kmetijske zadrage reševale tiste gospodarske naloge, katerih posamezna kmetijska zadruga ne zmore. Morebiten dobiček poslovnih zvez pa bo krepil investicijski sklad kmetijskih zadrug.

Na splošno lahko rečemo, da so v našem okraju kmetije — posebno za družinski — dobro sprejeli novo politiko v kmetijstvu in da tudi razumejo nove ukrepe, četudi prinašajo večje davke. Jasno izražena skrb družbe za napredek kmetijstva močneje deluje, kot pa povečani davki. Kljub temu moramo ugotoviti, da gre uresničevanje te politike nekam plaho in polovičarsko in to s strani ljudskih odborov, vodilnih združnih organov, kot tudi s strani vaškega političnega aktiva, kar prav gotovo ni v skladu s pozitivnim razpoloženjem na vasi in v kmetijskih zadrugah, posebno z ozirom na to, da so kmetijske zadrage napredovale v organizaciji poslovanja in v gospodarjenju in da kmetijske zadrage takšne kot so, mnogo pomenijo za kmeta. Navedel bom le najbolj značilne pojave iz tega področja.

SAMO 26% POBRANIH DAVKOV

V našem okraju se povpično kmečki davki v celoti od leta 1955 na 1956 za 47,8% od 1954 na 1955 so se povpišali za 24,1%, od 1953 na 1954 pa so se zmanjšali za 37,4%, torej od 1953 na 1956 so se povečali za 14,7%. Cene kmetijskim pridelkom pa so narasle od 1953 do

1956. leta za 56%. To kaže, da davki v celoti vzeto niso preveliki, niti ne gredo v živo. V kranjski občini, kjer so iz razumljivih in povsem upravičenih razlogov kmečki davki najvišji, so se davki povečali od 1953 na 1956 za 10%. Cene so pa narasle v istem času za 56%.

Kljub temu so ljudski odbori ponekod s strahom razpisovali in pobirali davke. V 5 mesecih letošnjega leta je v okraju pobranih davkov 69%, za celo leto pa 26% od predvidene sume. To je seveda slabo in ni v korist niti občini niti posredno združništvu ter ima lahko še druge negativne posledice. Da se pobirajo davki tako počasi in z občutkom, da gre v živo, je vzrok tudi to, da ljudski odbori niso še našli pravega načina za ugotavljanje kmetovih dohodkov in da ne vidijo v teh davkih instrument za vodenje nove politike v kmetijstvu. Davke pobirajo tako, kot so jih pobirali vedno doslej. Najbolj se je to pokazalo pri taksah, ko so davkarje in naš aktiv začeli točiti solze skupaj s tistimi kmeti, ki so dvignili vik in krič proti taksam.

Takse res niso velike. Nekatere bi bile lahko sploh višje. Takse kot poseben davek tudi ne bi imele smisla, če ne bi šlo za druge stvari. S taksami smo želeli poudariti nov način v obdavljenju kmeta z davkom na sredstva za proizvodnjo, ker so le-ta odločilna za ustvarjanje blaga in s tem dohodkov. Zato je takšno merilo pravičnejše, kot samo kataster in na oko ugotovljen poseben dohodek. To bo pomagalo doseči, da bodo postala proizvajalna sredstva pri kmetu, ki ne proizvajajo za trg zanj nerentabilna. Ta element v davčni politiki se bo sploh večal, odmera po katastru pa manjšala in izenačevala. Drugič pa s taksami na proizvajalna sredstva izenačujemo proizvodne pogoje vseh kmetijskih proizvajalcev. Državna posestva, ekonomije in kmetijske zadrage že ves čas plačujejo davke za svoja osnovna sredstva in so bila zato v povsem enakopravnem položaju v odnosu do kmeta. S tem, da so kmečki davki in način odmere postali instrument družbenega gospodarjenja in upravljanja, se začnejo razlikovati kmetovalci, ki pridelujejo za tržišče in kmetovalci, ki pridelujejo le zase in kar je najvažnejše, s temi sredstvi se formirajo družbeni fond za napredek kmetijstva in vasi. Sedaj se bo sploh vodila borba za to, da bodo ti skladi čimvečji, da bo možen čim hitrejši napredek.

V nadaljevanju referata je tovariš Zlatnar govoril še o nekaterih kulturno-umetniških in vzgojnih problemih, kar bomo objavili v prihodnji številki našega lista.

RAZPRAVA

Zivahna razprava je načela vrsto zanimivih problemov. Tako je Dante Janič, delegat z Jesenic, načel vprašanje organiziranja delavskih svetov in drugih samoupravnih organov v okviru posamezne komune. Sveti pri ljudskih odborih so namreč preobremenjeni s tekočimi nalogami in zato ne morejo dovolj skrbeti za razvoj organov delavskega in družbenega upravljanja. V občini zato ni organa, ki bi skrbel za razvoj in napredek teh organov.

Del delegatov na Okrajni konferenci SZDL, ki je bila v tork v Kranju. — Na desni je Franc Kimovec - Žiga

Doslej sta se v razpravi izkristalizirali dve mnenji. Prvo, naj bi se pri občinskih ustanovila posvetovalna telesa, ki bi združevala vse samoupravne organe in drugo, naj bi se pri občinskih odborih SZDL ustanovile posebne komisije za delavsko in družbeno upravljanje. O isti stvari so razpravljali tudi Maks Dolinar, predsednik jeseniške občine, Anton Seljak, delavec iz »Iskre«, Bine Kobentar z Jesenic in Peter Tulipan iz »Inteksa« v Kranju. Zvone Labura je govoril o metodi dela zbora proizvajalcev in poudaril potrebo večje povezanosti med kolektivni in zborom proizvajalcev ter vlogo, ki jo zbor proizvajalcev mora imeti pri razvoju organov družbenega in delavskega samoupravljanja. Vlado Perač je govoril o uslužnostnih podjetjih in je pri tem poudaril, da ima v Trzinu samo Predilnica tako veliko delavnic, da bi, če bi se le-ta odločila iz podjetja, lahko zadovoljila vsem potrebam v Trzinu. Ivo Miklavčič je govoril o obrtništvu, prav tako tudi Franc Bevk iz Gorenje vasi. Razprava se je zavlekla pozno v popoldan.

NOVO VODSTVO

Po razpravi je konferenca soglasno izvolila nov 53-članski okrajni odbor Socialistične zveze, v katerem so naslednji tovariši in tovarišice: Mirko Zlatnar, Franc Arh, Andrej Brovč, Franc Bevk, Slavko Beznik, dr. Janko Benedik, Ivan Bertonec — Johan, Ferdo Bem, Ivan Bečan, Stefa Bregant, Ivo Drobnič, Maks Dolinar, Jaka Eržen, Smilja Gostiševa, Danila Grilova, Vinko Hafner, Tone Hafner, Silvo Hrast, Dušan Horjak, Dante Janič, Franc Jere, Rado Jan, Pepca Ježeva, Albin Jensterle, Miran Košmelj, Martin Košir, Milan Kristan, Cvetko Kobal, Franc Kovač, Ivka Križnarjeva, Zvonka Lesjakova, Zvone Labura, Alojz Logar, Ivo Majdič, Jože Mihelič, Peter Naglič, Vladimir Perač, Franc Pogacnik, Janez ing. Perovšek, Božo Pretnar, Franc Puhar, Janko Rozman, Anton Seljak, Ivo Ščavničar, Rado Škraba, Artur Šiler, Jože Šubic, Ivan Trojar, Franc Vidmar, Martin Zupanc, Slavko Zalokar, Ivan Zemva in Anton dr. Žun.

V nadzorni odbor so bili izvoljeni: Ivo Drobnič, Lovro Cerar, Nance Stritih, Jože Kapus in Jože Gazvoda.

Po konferenci se je okrajni odbor Socialistične zveze takoj sestel in se konstituiral. Za predsednika Okrajnega odbora Socialistične zveze je bil

ponovno izvoljen tov. Mirko Zlatnar, za ostale člane sekretariata pa: Ivo Bertonec — Johan, Slavko Beznik, Smilja Gostiševa, Tone Hafner, Vinko Hafner, Dušan Horjak, Dante Janič, Albin Jensterle, Pepca Ježeva, Miran Košmelj, Milan Kristan, Zvonka Lesjakova in Ivo Ščavničar.

—lk

TE DNI PO SVETU

Predsednik republike Tito, s podpredsednikom Zveznega izvršnega sveta Edvardom Kardeljem, državnim sekretarjem za zunanje zadeve Kočom Popovićem, članom Zveznega izvršnega sveta Mijalkom Todorovićem ter predsednikom Izvršnega sveta Hrvatske Jakovom Blaževićem, se je v sredo zvečer po več kot tritedenskem obisku v Sovjetski zvezi in sosednji Romuniji vrnil v Beograd.

Vzdolž vse poti skozi romunska mesta in vasi do jugoslovanske meje in prav tako mimo vseh večjih postaj do Beograda so ogromne množice ljudi pozdravljale predsednika Tita in njegovo spremstvo.

Tako na vmesnih postajah v Romuniji kot na vmesnih postajah na jugoslovanskih tleh (v Kikindi, Zrenjaninu, v Pančevu) je predsednik republike Tita nagovoril zbrane množice.

Najveličastnejši pa je bil vsekakor sprejem »modrega vlakca«, v katerem je bil predsednik Tito s svojim spremstvom, v Beogradu, na železniški postaji. Na železniški postaji so ga pričakali vsi višji državni in partijski voditelji naše države na čelu s predsednikom Zvezne ljudske skupščine Mošo Pijadlem, ter podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksandrom Rankovićem, svetozarjem Vukmanovićem in Rodoljubom Colakovićem.

Na Trgu bratstva in enotnosti pred železniško postajo v Beogradu se je zbrala več desetstisoč glav množica Beograđanov, ki so z navdušenjem in viharim ploskanjem sprejeli predsednika Tita. Ob tej priliki je imel predsednik Tito tudi nagovor, v katerem je dejal:

»Zdaj, ko govorim o izredno pristranem sprejemu in srečanjih s preprostimi sovjetskimi ljudmi, moram poudariti tudi izredno tople in tovariški odnos najvišjih sovjetskih voditeljev do nas, do članov naše delegacije. Razgovori o vprašanih notranjih odnosov, kakor tudi o mednarodnih vprašanjih so potekali v najpristranejšem vzdušju.

Naj razlagajo naše potovanje tako ali tako, prepričan sem, da se bo slek ko prej vsakdo prepričal, da gre za pomemben prispevek k pomirnosti na svetu in da je to potovanje kašipot vsem tistim, ki zdaj še ne morejo reči, kakšen način je moč priti do mednarodnega sodelovanja, do sporazumevanja in odstranitve raznih elementov, ki kalijo mir.

Nato je predsednik Tito govoril o problemih združitve Nemčije in slednjič še o naših odnosih s sosednjo republiko Romunijo. Tovariš Tito je dejal, da je prišlo tudi v Romuniji do razgovorov o mnogih vprašanih gospodarskega, političnega in kulturnega značaja. Tovariš Tito je nadalje rekel, da smo lahko prepričani, da so dani ugodni pogoji za razširitev izmenjav dobrin med našima dvema državama. Poudaril je tudi, da so se razgovarjali in načelno sklenili, da bosta obe vladi določili svoji komisiji, ki bosta vsestransko proučili in pripravili elaborate za izgradnjo djerdapske hidrocentrale, ki bo velikanskega obsega in izredno velikega pomena ne le za naš dve deželi temveč tudi za druge.

Pomemben del govora je obsegal tudi problem naše narodne manjšine v Banatu v Romuniji, ki je po 1948. letu prišla v težaven položaj. Romunski voditelji so odločno izjavili, da si bodo prizadevali vse storjene krivice v najkrajšem času popraviti, da bi se ljudje vrnili čimprej na svoje domove in da jim bodo povrnil tisto, za kar so bili oškodovani.

Pot predsednika Tita v Sovjetsko zvezo in Romunijo so vsi jugoslovanski narodi in ves svet z velikim zanimanjem zasledovali. Pot naše vladne delegacije na čelu s predsednikom Titom je še enkrat dokazala veliko vlogo, ki jo ima Jugoslavija v mednarodnem položaju, v borbi za mir in aktivno koeksistenco.

LJUDJE IN DOGODKI

Ameriško prilagajanje novim pogojem

Postalo je več kot očitno, da se v današnji dobi popuščanja mednarodne napetosti in pojemanja pereče nevarnosti agresije, pretežno število držav drugače orientira v mednarodni politiki, kakor pred nekaj leti, ko so bile razmere v svetu pod pritiskom stalne negotovosti. Ta razvoj v mednarodni politiki je dojel tudi konzervativni londonski časopis »The Economist«, ko pravi, da je najznačilnejši pojav današnjega časa v zmanjševanju potreb posameznih držav in narodov po vojaški in politični pomoči, ki naj bi jih varovala pred zunanjo agresijo.

Ne moremo zanikati teh znakov, ki nedvomno govorijo o velikih spremembah, ki se dogajajo v svetu. Na popuščanje napetosti ne kažejo le spremembe v sovjetski politiki. Tudi nekatere velesile na Zahodu kot Francija, si pod dojmom novih mednarodnih pogojev prizadevajo najti primernejšo smer v Zahodni politiki. Ta dejstva pa ostajajo neopazna kljub temu, da ne govorijo le o težnji, temveč tudi o praktični neobčnosti, ki opominja, da se mora politika prejšnjih let radikalno spremeniti.

Dandanes zahtevajo mnoge države in narodi vseh kontinentov, da se upoštevajo njihova hotenja, v kolikor gre za njihovo bodočo usodo.

Zahtevi islandskega parlamenta, da se odstranijo z območja Islandije ameriška vojna oporišča, je v zadnjih tednih sledila zahteva nove vlade v

Maroku, ki si prizadeva doseči pri ZDA sporazum o vojni oporiščih, ki bi upošteval maroške nacionalne interese. Tudi filipinski ministrski predsednik Mag-tsej-tsej je pred dnevi zahteval ukinitve ameriških letalskih in pomorskih oporišč na Filipinih. Tudi vprašanje angleških pomorskih oporišč postaja v nekaterih delih sveta pereče. Londonu n. pr. še ni uspelo urediti vprašanje Cipra, ko mora še seliti svoja oporišča s Ceylona, dalje mora zavračati ostre zahteve politikov Singapura in Adena, ki zahtevajo neodvisnost; pri tem se nadejajo takih in podobnih zahtev tudi s strani Hong-Konga in Simonstowna v Južni Afriki. Le Zahodna Nemčija in Francova Španija nista doslej dvignili negodovanja zoper vojna oporišča na njihnih ozemljih.

Te zahteve prebivalcev posameznih delov sveta, ki zahtevajo ukinitve vojaških oporišč, so pojav, ki se ne sme obravnavati ločeno od ostalega mednarodnega razvoja zadnjih let. Takšen razvoj postavlja bolj kot kdajkoli prej vprašanje možnosti obstoja blokovsko neopredeljenih držav in njihove aktivne, miroljubne koeksistence. Te okoliščine so eden od osnovnih razlogov, da je postalo vprašanje »neopredeljenih« držav, glavna tema ameriške politike zadnjih tednov.

V napeti predvolilni atmosferi v ZDA je privedlo obravnavanje problema do »neopredeljenosti« do vprašanja, če je treba državam, ki ne pri-

padajo nobenemu od obstoječih blokov, nuditi tudi v bodoče ameriško gospodarsko pomoč. Washington je — kakor domnevajo — začel v položaj, ki zahteva jasno politično opredelitev napram onemu delu sveta, ki vodi neodvisno politiko, kajti le s tem mu bo uspelo zabrisati senco svoje dvoumne zunanje politike, katere se je posluževal doslej.

Zavedajoč se dejstva, da bi bilo zelo nerazodno smatrati za svoje prijatelje tiste države, ki se iz kakršnihkoli razlogov nočejo priključiti enemu ali drugemu vojnemu paktu, je hotel predsednik Eisenhower definirati ameriško stališče z ugotovitvijo, da blokovska neopredeljenost ne pomeni biti nevtralen, kadar je vprašanje dobro ali zlo, dostojnost ali nedostojnost. Eisenhower, na čigar stran je takoj pristopil podpredsednik Nixon, ni izpeljal svoje misli do konca, temveč jo je odstopil v nadrobno obdelavo ministru za zunanje zadeve Dullesu. Ta je, namesto, da bi se bil držal predsedniških osnovnih misli, že po nekaj dneh zavzel nasprotno, že znano stališče, da blokovska neopredeljenost ne pomeni nič drugega kot »nemoralno in kratkovidno zamisel«. Eisenhower je bolan in moči mu ne dopuščajo, da bi poskrbel za pravilno tolmačenje svojih misli. Medtem so pa naletele njegove besede v svetu na odmev, ki pomeni več kot nesoglasje z Dullesovimi izjavami. Naposled bi bilo zmanj pričakovati, da bi se nekatere države odrekle

politiki, ki so jo v svojih mladih dneh tudi ZDA — kakor je dejal Eisenhower — smatrale za pravilno in neobhodno v urejanju svojih odnosov do inozemstva.

Predsedniku Eisenhowerju žal ne dopušča bolezen, da bi nudil ameriški zunanji politiki pomoč, kakršno terjajo današnji mednarodni dogodki.

Predsednik Eisenhower

Mar ZDA ne tvegajo z odlašanjem obrazložitve svojih političnih odnosov napram večjemu delu človeštva, ki si ne želi v bloke in pakte, da bi si s tem zagotovilo gospodarsko pomoč?

(JUGOPRES)

Razstava domžalskih šol

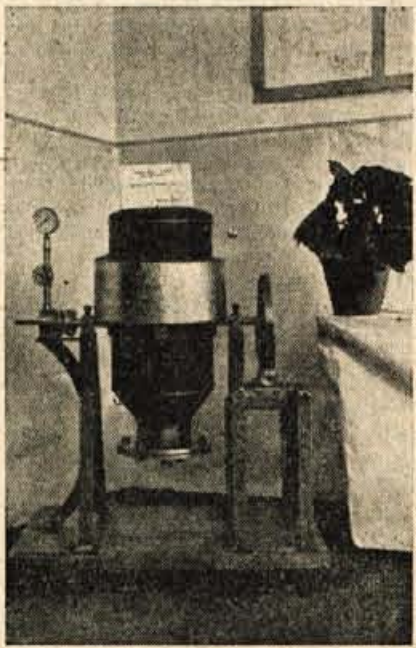
Najboljši izdelki nagrajeni - Janez Osolina izdelal laboratorijski kuhalnik

Za zaključek šolskega leta je bila v nedeljo v Domžalah odprta razstava, ki so jo s sodelovanjem šolskih odborov pripravili učenci vseh treh domžalskih šol.

Med predmeti vaješke šole se odlikujejo predvsem izdelki kovinske, lesne in usnjarsko-predelovalne stroke. Vaješke so razstavljale šiviljske in krojaške izdelke; predvsem pa so predstavljale izdelke vajencev iz Papirnice Količeve. Janez Osolina, vajenec III. letnika količevske papirnice je pokazal svoj lastni izdelek — laboratorijski kuhalnik, ki ga je izdelal v 350 urah. Tudi ostali izdelki vajencev so zelo usklunni in precizni, tako da so lahko vsakomur v ponos.

Učenci gimnazije in osnovne šole pa so razstavili ročna dela, prevsem risbe. Velik uspeh razstave potrjuje številni obisk, saj si je v nedeljo ogle-

dalo razstavo okoli 1500 ljudi. Pohvalno se je o njej izrazil tudi zvezni poslanec Tomo Brejce. V četrtek, pri

ocenjevanju razstavljenih predmetov, pa so najboljši prejeli nagrade.

SEMINAR ZA UČITELJE ROČNIH SPRETNOSTI

Tudi letos bo v Kamniku od 2. do 21. julija tečaj za učitelje ročnih spretnosti. Tečaja se bodo udeležili predvsem učitelji, ki bodo potem organizirali podobne tečaje v svojih okoliših. Udeleženci tečaja bodo stanovali v dijaškem internatu, predavanja pa bodo v prostorih gimnazije. Program tečaja bo obsegal teoretični in praktični del, udeleženci pa bodo obiskali tudi več tovarn v kamniškem okolju in Ljubljani. Tečaj organizira Glavni odbor Ljudske tehnike Slovenije.

Seja Upravnega odbora Gostinske zbornice

Kranj, 28. junija.

Danes je bila v prostorih hotela »Evropa« v Kranju redna seja Upravnega odbora Gostinske zbornice okraja Kranj.

Zlasti pomembna točka dnevnega reda je bila razprava o letošnji turistični sezoni ter o pripravah za prihodnjo turistično sezono. Člani upravnega odbora so tudi poslušali poročilo o delovanju novo ustanovljene potovalne agencije »Triglav«, s sedežem na Bledu.

OBVESTILO SADJARJEM

Vsled vlažnega in deževnega vremena so nastopili zelo ugodni pogoji za razvoj škrlupa (fuzikladija).

Sadjarji, pohlitate s tretjim škropljenjem sadnega drevja proti škrlupu. Istočasno škroplite tudi proti jabolčnemu zavijaču, ker v tem času metulji odlagajo jajčeca na mlade plodove in s tem povzročijo njihovo črnost.

Da bo pridelek čim boljše kvalitete, poškroplite sadovnjake z naslednjimi pripravki: Proti škrlupu z 0,2–0,3% dithanom (Ditanom), 0,2–0,3% Cosanom ali 1% bakrenim apnom, enemu izmed teh sredstev pa primešajte proti jabolčnemu zavijaču 0,2% lindane olje ali 0,2% Cesarol — 50. Lahko pa primešate tudi 0,5–0,1% Fosferno ali E 605 — forte ali Parathion v isti koncentraciji kot Fosferno (ali 50–100 gr na 100 l vode).

V kolikor uporabljate za škropljenje Fosferno, E 605 forte ali Parathion, bodite previdni, ker so zelo strupena.

Sadjarji, priporočamo vam, da škroplite slabo rastoče drevje z Dithanom, kar pospešuje rast in razvoj drevja.

OBVEŠČAMO

vse člane Prešernove družbe, da je bil izid nagradnega žrebanja za člane Prešernove družbe objavljen v torek dne 19. t. m. v vseh dnevnikih. Podrobni izid vseh izrebranih dobitkov bo objavljen v 7. številki Obzornika.

Opozarjamo vse člane, da dvignejo izrebrane dobitke najkasneje do 1. avgusta t. l. nakar zapadejo nedvigljivo na darila v korist Prešernove družbe.

Ob zaključku šolskega leta Vrsta novih mojstrov, tehnikov in kvalificiranih delavcev

KDO JE DOLŽAN VZDRŽEVATI STROKOVNE ŠOLE

Na Jesenicah so razen osnovne šole, gimnazije in glasbene šole tudi štiri strokovne šole: vaješka šola raznih strok, metalurška industrijska šola, mojstrska šola in tehniška srednja šola z delavskim oddelkom. Slednje štiri šole vzgajajo kvalificirane delavce raznih strok ter mojstre metalurške in kovinarske stroke ter tehnike metalurške stroke. Vaješka in metalurška industrijska šola obstajata že vseskozi, mojstrska in tehniška srednja šola pa šele od začetka zadnjega šolskega leta. Vse šole je obiskovalo konec šolskega leta 395 učencev oz. dijakov; od tega vaješko šolo 127, metalurško industrijsko šolo 192, mojstrsko šolo 53 in tehniško srednjo šolo 23.

Na vaješki šoli je izdelalo 87,4%, na metalurški industrijski 75,5%, na mojstrski 93% in na tehniški srednji 87%. Povprečen uspeh vaješke šole je 3,05, metalurške industrijske 3,33, mojstrske 3,5 in tehniške srednje šole 3,35. Vaješko šolo je zaključilo 42 učencev raznih obrtnih strok, od katerih je bilo 6 odličnih, 10 prav dobrih, 19 dobrih, 3 zadostni in 4 nezadostni. Metalurško industrijsko šolo je zaključilo 55 kvalificiranih delavcev predvsem kovinarske stroke, od teh je bilo 5 odličnih, 17 prav dobrih, 20 dobrih, 4 zadostni in 9 nezadostnih, ki imajo popravne izpite. Mojstrska šola, ki je bila ustanovljena šele s šolskim letom 1955/56, in na kateri traja učna

doba 3 leta, bo dala absolvente šele čez 2 leti. Prvi razred pa je izdelalo 7 dijakov z odličnim, 18 s prav dobrim, 24 z dobrim in 4 z nezadostnim uspehom. Delavski oddelki tehniške srednje šole, na katerem traja učna doba 4 leta, bo dal prve absolvente — dipl. tehnike šele s šolskim letom 1958/59. Prvi razred pa je izdelalo z odličnim 4, s prav dobrim 7, z dobrim 8, z zadostnim 1 in z nezadostnim 3 dijaki.

Vse navedene šole so v stavbi Metalurške industrijske šole. Vaješko vzdržuje Občinski ljudski odbor, metalurško industrijsko, mojstrsko in tehniško srednjo pa Zvezna Jelenice. Najbolj pereča problematika zadnjih treh šol je v tem, da se še danes ne ve, kdo je dolžan šole vzdrževati. Da je šolam zagotovljen obstoj, jih vzdržuje Zvezna Jelenice. Metalurška industrijska šola kot ustanova s samostojnim finansiranjem je n. pr. prisiljena izdelovati vs vojnih učnih delavnicah tudi take predmete, ki niso v skladu z učnim načrtom, da zaradi pomanjkanja finančnih sredstev te dobi in ima tako zagotovljen obstoj. V preteklem letu so učenci z delom krili tudi del svojih plač. To pa onemogoča odvijanje učenega programa po učnih načrtih, kar gre v škodo znanja. Z ozirom na reformo šolstva naj bi merodajni organi v pravi meri skrbeli, da bi bil omenjenim šolam zagotovljen nadaljnji obstoj. Prav te šole so Jelenice in razvoju naše industrije najbolj potrebne, s svojim vzornim delovanjem pa so upravičenost obstoja že dokazale.

P. U.

Aktualnosti iz Tržiča

Težkoče nekaterih podjetij

Nekatera podjetja, gostišča in obrtne delavnice v prvih šestih mesecih letošnjega leta niso izpolnili predvidenega plana. Vzroki so večinoma objektivni, v gostinstvu pa je vzrok slabo vreme in zato manjša potrošnja pijač, v drugih panogah pa predvsem zakasneli družbeni načrti. Tudi občinski ljudski odbor bo imel resne skrbi, kako izpolniti začrtane naloge do konca tega leta, kajti v kratkih poletnih mesecih bo težko nadoknaditi tisto, kar je bilo zamujenega v prvem polletju.

Vprašanje je, kako bo občina v teh kratkih mesecih zgradila trgovsko hišo na Ravnah, novo pekarijo, stanovanja; kako bo dovršila elektrifikacijo in začela vodovodna ter cestna dela?

Ker v prvem polletju ni bil izpolnjen načrt v gostinstvu in nekaterih obrtniških gospodarskih organizacijah, bo občinski ljudski odbor ob zaključku polletja zahteval od teh organizacij le

tretjino odmerjenih družbenih obveznosti. Na ta način gospodarske organizacije ne bodo prišle v take težave kot sicer.

O teh težavah sta razpravljala tudi Svet za gospodarstvo in Svet za plan in finance ObLO Tržič. Predlagala bosta občinskemu ljudskemu odboru tudi ukrepe za izboljšanje položaja.

Hotel »Pošta« je dobil nov naziv: »Restavracija in prenočišče pri Pošti v Tržiču«. To podjetje bo v sporazumu s Svetom za gospodarstvo opustilo zalogo piva, ki je bila v tem podjetju že vrsto let. Podjetje namreč nima prevoznih sredstev in bo zato prevzelo zalogo piva podjetju »Vino« Kranj.

Te dni bo pričela z delom tudi posebna občinska komisija, ki bo pregledovala najprej vse gostinske obrate, nato pa še obrtne in druge. Na ta način bo občinski ljudski odbor temeljiteje seznanjen s problematiko v teh podjetjih.

J. V.

NA ROB

UPRAVNI ODBOR

TOVARNE »PEKO« JE ODLOČIL...

Večkrat se zgodi, da pade na nekoga krivda, ne da bi sam pri tem kakoli pogršel. Tako včasih s popolnoma neutemeljenimi obtožbami povzročimo pri mladih ljudeh manjvrednostne občutke nezmožnosti za delo, zapostavljanja v vsakdanjem družbenem življenju itd.

Mladoletnik K. F. iz Tržiča je vložil pri podjetju »Peko« prošnjo za sprejem v službo za pomožnega delavca. K. F. je bil že lani med počitnicami zaposlen v podjetju, kjer so bili z njim zelo zadovoljni. Zato o kaki nezmožnosti tu ni bilo govora, pač pa je K. F. dobil razna pojasnila: da sekretarja ni, da upravni odbor še ni zasadal itd., končni odgovor pa je bil: »Otrok staršev, ki niso zaposleni v našem podjetju, ne moremo sprejeti na delo.«

Ali so res v tovarni »Peko« zaposleni samo otroci tamkajšnjih delavcev? Odgovor bo prav gotovo: »Ne.«

S takim odgovorom lahko povzročimo udarec, ki ga mlad človek nikoli ne pozabi.

ToZa

S PREDVORSKEGA AVTOBUSA

V napojenem predvoru avtobusa se je nedavno tega peljala z nami starka kakih 60 let, verjetno iz Doma onemoglih v Predvoru. Sprevednik je pri sprednjih vratih zahteval listke, vendar ga starka ni slišala. Sedela je zadržala, vsa sključena ter izmučena od neznoznega zraka in gneče. Ko je izstopila, je sprevednika sama zaprosila za karto. On pa jo je obdolžil, da je nalašč preslišala njegove besede, ko je spraševal, kdo še nima vozovnice. S tresočim glasom se je opravičevala, češ, da je že stara in da ne sliši dobro. Vsi potniki smo začutili krivico, ki jo trpi starka, in smo jo branili. Nič ni pomagalo. Plačati je morala dvakratno tarifo.

20. junija pa je spremljevalec omenjenega avtobusa izlil svoj žolč še name. Vso vožnjo od Kranja dalje je slonel ob vozniku in se z njim razgovarjal. Stal sem zadržan in čakal z denarjem v roki, da plačam. On se za nas v zadnjem delu voza sploh ni zmenil. V Predvoru izstopim, seveda brez vozovnice. Zaprošim ga zanjo. Tedaj pa sem bil že špekulant, ki se hoče voziti zastonj. Od ponudnega stotaka mi je sprevednik vsilil listke za 100 dinarjev, namesto da bi jih dobil za 70 dinarjev, kolikor pač stane vozovnica. Vsi potniki, ki so bili priča, da spremljevalec vseskozi od Kranja ni zahteval voznih listkov, so se javno zgražali.

Res čuden odnos do potnikov, saj izgleda, da se ta sprevednik prav nič ne zaveda svoje poklicne dolžnosti. Tak človek ne spada na podobno službeno mesto. Njegova dolžnost je, da dostojno tolmači predpise svojega podjetja, da je na uslugo potnikom in še državi v avtobusu. Tudi zanj velja, da je s šoferjem med vožnjo prepovedano govoriti. Ljudje s takim ponajmanj zaslužijo javno obsodbo.

Slavko Bokanec

Goriče petič praznujejo

28. junij nepozabni dan - krajevni praznik Gorič

Prav je, da se zopet spomnimo dni, ki so sicer že daleč za nami, vendar pa so za nas in poznejše rodove nepozabni. Lepe vasi, ki so druga poleg druge ob vznožju Storžiča, bodo zopet imele v svoji sredini stare znance, ki so jim zmeraj dobrodošli. Veliko jih je, ki so zapustili ta kraj, vendar jih vežejo nanj nepozabni spomini...

Morda se hoče navidezno pozabiti preteklost, vendar tega srca posameznikov ne morejo dopustiti. Vse manifestacije ob tem jubileju to dejstvo vedno znova potrjujejo. 28. junij je za goriški okoliš pomemben in zgodovinski dan, zato ga tudi spoštujemo.

Dokumenti, zbrani v našem Zborniku pa nam pričajo, da upor v tem kraju ni izbruhnil šele ta dan, da je partijska organizacija imela že pred vojno velik vpliv med delavci na Golniku, ti pa so svoje prepričanje razširili tudi na okolico.

Politični zbor 31. julija 1941 pod Golnikom ni bil slučajni pojav, temveč organizirana akcija Komunistične

partije in hkrati poziv, naj se pridružijo odporu vsi, ki so sposobni prijeti za orožje ali kakorkoli drugače podpreti odpor proti okupatorju. Na tem zboru je bil sprejet tudi sklep, da se organizirajo vojaške in gospodarske sabotažne akcije, prav tako pa je s tega zbora odšlo nekaj tovarišev k narodnoosvobodilni vojski, med njimi tudi tovariš Leopold Zoržut. Sabotažne akcije so deloma uspele, vendar ne v celoti, ker so morali zaradi nekaterih netočnih podatkov o stanju na žandarmerijski postaji na Golniku načrt akcije opustiti.

To je bil dejansko začetek oborožene nega odpora v tem delu naše občine. NOP in mrtnja proti okupatorju sta rasli iz dneva v dan. Okupatorjev teror se je širil in nihče od poštenih ljudi ni bil varen pred njimi. Edina pravilna pot in zatočišče so jim bili gozdovi. Tako sta se narodnoosvobodilni vojski pridružila spomladi l. 1942 tudi tovariša Izidor Kuljad in Oskar Peršolja. Zadnji je bil v Udnem bor-

štu ob septembrski nemški ofenzivi ujet in leta 1943 podlegel strahotnemu mučenju v koncentracijskem taborišču v Mathausnu. Od tedaj so se vrste NPV iz dneva v dan množile.

28. junija 1943 je odhod dosegel vrhunec. Iz Gorič je odšlo k partizanom 18 prebivalcev. Od teh so kasneje štirje dezertirali, 14 pa jih je ostalo do konca v raznih operativnih enotah. V hudih bojih na področju Storžiča in drugod je kasneje pet od teh žrtvov svoja mlada življenja. To so bili: Ludvik Šveglj, Tine Dolenc, Franc Karničar, Stanko Likar in Vinko Stare.

Seveda je bilo na tem področju tudi več vročokrvnežev, ki so si želeli slovenske krvi in hoteli tako pokazati okupatorju svojo pripadnost. Vsi ti so nam dobro poznani, med njimi je tudi vojni zločinec Andrej Perne.

Zrtve so stalno rasle. Te majhne vasice, naseljene z delavci in kmeti so dale dostojen prispevek k osvoboditvi domovine. 38 padlih borcev dokaj zgovorno priča o aktivnem delu prebivalstva. Posledice okupatorja se čutijo še danes, nikdar ne bodo izbrisane in pozabljene. Napačno je, da se teh žrtev in naporov spominjamo samo ob praznikih. Spomini bi nas morali spremljati vedno in povsod, nas vse, partizane, aktiviste in ostale državljane. Človeka, ki je vso grozoto doživel, zaboli, če se najde danes človek, ki hoče prezreti te žrtve, padle za nas vse, za svobodo. Najdejo se ljudje, ki se kaj radi pritožujejo nad sistemom družbene ureditve, največkrat seveda pod vplivom momentanih in prehodnih težav, ki še obstajajo. Ali mi danes mar ne uživamo sadove naporov, ki smo jih sami prenašali? Danes smo ena dežela, ena celota, ena skupnost, med seboj nerazdvojeno povezani. Zato je razumljivo, da moramo skupnosti dati to, kar ji pripada, ker je to naša prva patriotska dolžnost. Da bi lahko premagovali težave, ki jih imamo, moramo pač vsi prisrskoiti na pomoč. Koliko gorja, žalosti in trpljenja je bilo, pa nismo obupavali, ali se morada ustavljali sredi poti. Energično smo nadaljevali pot do cilja. Nadaljujmo jo sedaj še naprej! V vsakem naprednem pokretu so bili odpadniki nazadnjaški, ki so hoteli zaustaviti razvoj, vendar je ta njihov odpor potlačil. Razvoja naprednih sil ni nikoli nobeden zaustavil in ga tudi danes ne bo.

Ko se spominjamo teh dogodkov je treba vedeti, da so s socialistično revolucijo bili ustvarjeni boljši politični in ekonomski pogoji našemu delovnemu človeku, materialni pogoji pa so prepuščeni stalnemu razvoju in napredku.

Martin Košir

na tej progri vendarle vozi, čeprav le enkrat na dan.

Turističnemu uradu pa odslej nič več ne verjamem. Ni še dolgo tega, kar so me že drugič pošteno naplahtali. Vprašal sem, koliko stane vozni listek iz Ljubljane do Kopra. »450 dinarjev«, se je glasil odgovor, jaz pa sem plačal natanko 70 dinarjev več.

ZA KONEC SE NEKAJ BESED o »dobro« vzgojenih stanovalcih dijaškega doma industrijske šole v Kranju. Ko je šla zadnjač tod mimo družba fantov in deklet, so me fantje z oken doma v prostem žargonu (krava je bil še najlepši izraz) obgrevali obnje, tako da sem kar pomislil, če je tisto res šolski internat in ne »štala«.

PRICA LEPIH MANIR sem bil tudi v Tržiču, ko sta se dve mladi dekletci iz tovarne gredoč ustavili pred hišo s potonikami na vrtu. Zahtevali sta vsaka nekaj cvetov, ko pa je gospodinja dejala, da jih je škoda trgati, ker so na vrtu lepše, sta pričeli kričati, naj jih kar pobije toča, vse skupaj pa vzmaje hudič. Sedaj pa vi, dragi bralci, odločite, katera od teh dveh cvetk »kulture« je lepša. Zanima me, ali boste dali prednost kranjskim fantom ali tržiškim dekletom.

Do tedaj pa lepo pozdravljeni.

VAS »BODICAR«

Gorenjske bodice

ZADNJIČ SEM VAM OBLJUBIL veselo novico... Da bem utetil vašo radovednost, bom zgodbo povedal od začetka do konca. Ze od nekdaj sem navdušen modelar in med najdelavnejšimi člani kranjskega Aerokluba. Prav zdaj pa je sezona v polnem razmahu in bi rad sodeloval v kakem prvenstvu, nimam kje »ustvarjati«. Ves inventar so nam postavili na cesto in zdaj v miru počiva v kleti za »Delikateso«. Za sestanke smo že našli idiličen prostorček v Parku Svobode. Jaz osebnopaa sem prišel medtem še na pametnejšo misel, ki se mi je utrnla pri ogledu razstave izumov v Ljubljani. Pričel sem konstruirati poseben balon, na katerega bomo obesili kranjski Aeroklub z vsem inventarjem. Odslej se bomo sestajali samo še v zraku, da bodo klopice pred kinom lahko s polno kapaciteto sprejemale čakajoče zaljubljenice. To iznajdbo bom seveda še svečano proslavil in patentiral.

JAZ SEM SE NA RACUN novega patenta veselil že na strelski veselici v gozdčku na Hulah, pa se je vse skupaj le klavirno končalo. Se vedno ležijo tam koščki razbitih kozarcev, papirčki vseh velikosti, ostanke goričice in podobni dokazi pirovanja. Če bi jaz postal, gotovo ne bi nič tega ostalo.

ZADNJIČ ME JE POT ZANESLA tudi v Kamnik. Tam sem se zadržal dolgo v noč, zato sem jo šele naslednje jutro s prvim vlakom popihal proti Ljubljani. Železniška uprava nam je pripravila nadvse »udoben« prevoz. Peljali smo se kar po domače v živinskih vagonih brez klopi, da ja ne bi kdo že navsezgodaj zaspal. Tedaj šele sem do kraja doumel tisti vic v »Pavlihi«, zakaj je na oslu zapisano konj: Delavci so me nato potolažili, da se kdaj pa kdaj peljejo tudi v modernih »pulmanih«, ki pa seveda niso za vsakdanjo rabo.

V STRAHU, da se tudi na gorenjski žel. progri ne bi dogodilo kaj takega, se iz Kranja v Ljubljano vozim odtlej kar z avtobusom. Ker sem imel ravno opravke v Mavčičah, mi je to še bolj prav prišlo. Nič hudega sluteč se oglašim pri »Putniku« v Kranju in v ljudno vprašam, kdaj odpelje avtobus iz Kranja proti Mavčičam. Uslužbenka strokovno pregleda vozni red in mi odvrne, da skozi Mavčiče ne pelje noben voz proti Ljubljani. Moje začudenje je »odgovorna« ravnodušno vzela na znanje, jaz pa sem jo hočeš nočeš mahnil pelj. Se nisem prišel do Brega, pa me je že ujel avtobus. Ustavil sem ga, sedel v mehak naslonjač in se tako na lastne občutke prepričal, da avtobus

A. T. Linhart: Županova Micka

Ob 200-letnici Linhartovega rojstva

Ceprav smo bili ob zadnji predstavi DPD „Solidarnost“ upravičeno črnogledi, nas je preteklo nedeljo presenetil njen mladi oder. Izbrali so komedijo, ki je povezana z rojstvom slovenskega gledališča, obenem pa so lepo proslavili 200-letnico rojstva A. T. Linharta, ki zavzema med našimi prosvetitelji 18. stoletja najodličnejše mesto.

Dramatika je osrednje področje Linhartovega leposlovnega dela. „Županova Micka“ pa njegov prvi večji odski poskus. Napisal jo je kot član Društva prijateljev gledališča, nekakega konkurenta diletantske gledališke skupine, ki so ji pripadali ljubljanski plemiči. „Županova Micka“ je Linhart priredil po Richterjevi komediji „Die Feindmühle“, ki jo je v študentskih letih videl na Dunaju. Ker so meščani pri nas v tistem času govorili nemško, deloma tudi italijansko, je segel po predlogi, kjer se dejanje godi na deželi in napisal igro v jeziku preprostih ljudi. S tem je tudi dokazal, da je slovenski jezik sposoben, da se oglašuje iz Talijanskih ust.

Vendar „Županova Micka“ ni le pre-

KONCERT SLEPE MLADINE V KAMNIKU

Okrajni odbor združenja slepih je organiziral v Kamniku gostovanje slepe mladine. V veliki dvorani kulturnega doma so gostje izvajali pisan spored glasbenih točk zbornih deklamacij in raznih iger in želi dolgotrajno odobravanje po vsaki točki. Ob boljšem načinu obveščanja bi bil tudi obisk večji.

Tonček Samej iz Domžal med svojimi harmonikarji

vod, to je predelava s ponaroditvijo zgodbe. Vanjo je vnesel ljudske navade in revolucionarne ideje (isto leto je bila franc. revolucija). Pokazal pa je tudi na napake slovenskega kmeta (nepismenost) in izoblikoval svojevrsten, a tipičen lik pisarja Glažka. V igri zmagajo zdravi kmečki ljudje nad plemiči-tujci. Delo ima torej tudi družbeno vsebino! Linhart je komedijo napisal po načelih slovenskega prepoveda: da naš kmet ni več tlačan, ampak pameten, svobodomiselni človek, ki obsoja predsodke gospode. „Županova Micka“ je po vsebini, jeziku in ideji napisana v najglobljem pomenu za ljudstvo. Tudi danes jo še radi pogledamo, čeprav datira njena prva predstava v ljubljanskem stanovskem gledališču 28. decembra 1789. leta.

Režirala je prof. Ela Vidičeva, ki jo že poznamo po nekaj dobrih režijah mladinskih predstav, igrali pa so štotošolci kamniške gimnazije. Prof. Vidičeva je imela srečno roko že pri izbiri igralcev. Vsak je bil tip zase. Naj samo omenim neokretnega, a samozvestnega Anžeta (Janez Uršič), zapitega Glažka (Janez Brišnik) in Micko (Nada Babnik). Župan Jaka (Franc Casl) glasovno ni odgovarjal, kar pa ne moremo zahtevati od šestosolca — igral pa kljub temu ni slabo. Morda sta vdova Sternfeldovka (Fani Podjed) in Monkof (Franc Drolc) mestoma prešla v afekt, vendar to ni motilo celote. Tulpenheim (Peter Osolnik) je bil že kot tip dober in se je s partnerjem Monkofom lepo ujemal. „Županova Micka“ so igrali seveda v originalnem jeziku, ki ni preveč lahek za učenje. Omembe vredno je, da so vsi igralci brezhibno obvladali tekst, kar za „stare“ nismo mogli trditi nikdar. Živahno igro so dopolnjevale številne režiserjeve domisljice. Prvo dejanje je bilo zaradi prevelikih premorov v tek-

stu preveč statično, ni se podredilo enotnemu tempu, medtem ko je bilo drugo zelo razgibano. Tudi nekaj posameznih scen je bilo odličnih (Jaka naroča Anžetu, kako naj se vede pred Micko; prizor Anžeta z Micko; Glažek in oba plemiča v prvem dejanju). Najboljši del komedije pa je bilo vsekakor sestavljanje ženitovanjskega pisma, ki je tudi pri občinstvu želel veliko priznanje.

Razen Drolca, so bili vsi prvič na oderu. Za lep uspeh jim lahko samo čestitamo!

Stane Simenc

Učni uspehi v naših šolah

V KRANJU

Na I. gimnaziji v Kranju je bila v torek zaključna proslava, na kateri sta spregovorila zbranim dijakom predsednik maturitetne komisije Boris Ziherl in član šolskega odbora dr. Gabrijel Čop.

Na zavodu je 808 dijakov. Z odličnim uspehom jih je izdelalo 24, s prav dobrim 118, z dobrim 335, z zadostnim 92. V nižjih razredih je pozitivno ocenjenih 322 dijakov (66,94%), v višjih pa 247 (76,85%). Skupaj je na šoli izdelalo 569 dijakov ali 70,93%. Popravne izpite iz enega predmeta ima 139 dijakov, iz dveh predmetov pa 46.

Maturje je od 64 prijavljenec uspešno opravilo 53 osemšolcev, popravni izpit jih ima 8, 3 pa so bili odklonjeni do jeseni. Popravne izpite so v tem času delali samo nižješolci in dijaki 8. razreda. Uspeh ni bil ravno najboljši, ker so imeli dijaki le malo časa za pripravo. Iz nižjih razredov se je prijavilo k izpitu 119 kandidatov, izdelalo jih je 84, padlo pa 35. V 8. razredu je uspešno opravilo popravni izpit vseh 12 dijakov.

V KAMNIKU

V nedeljo dopoldne je bil v veliki dvorani kulturnega doma v Kamniku slovesen zaključek šolskega leta na naši gimnaziji. Ravnatelj Avgustin Lah je podal zaključno poročilo ob koncu šolskega leta. V nižji gimnaziji je bilo v 19 oddelkih 648 dijakov, od katerih jih je izdelalo 444, po popravni izpiti, ki so letos 14 dni po zaključni konferenci, pa še 103. Tako je skupno izdelalo 84% dijakov nižjih razredov, kar je samo za 0,4% manj kot lani po izvršenih popravni izpiti v septembru. S tem je na kamniški gimnaziji novi način opravljanja popravni izpitov pokazal dober rezultat. Odličnih je bilo v nižji gimnaziji 25 dijakov, prav dobrih pa 75. V višji gimnaziji je bilo v šestih oddelkih 147 dijakov, izdelalo pa jih je 81,7%. Popravne izpite bodo polagali v jeseni. Letos je že četrti rod maturantov zapustil kamniško gimnazijo. Predsednik maturitetne komisije je bil univ. prof. dr. Anton Grad. Med 35 kandi-

Razmišljanje o delu DPD „Svoboda“ iz Žirov

Pred pokrajinskim zletom „Svobod“ in prosvetnih društev

Naneslo je oni dan, da sem namesto na vajo za dramsko predstavo, ki jo pripravljala DPD „Svoboda“ v Žiroh, ponevdoma zašel na koncert združenih pevskih zborov tamkajšnje „Svobode“. V nabit polni dvorani ni bilo moč dobiti sedeža, zato sem se kar stoje zamaknil v harmonično ubran ritem pesmi, ki so jo izvajale ta čas izvajali, in po pravici povedano, že dolgo nisem bil deležen takega doživljanja.

In ko takole strmim v 60-glavo množico pevcev mešanega pevskega zbora, se mi nehoti pojavi vprašanje: zakaj je bilo treba na to doživljanje čakati 10 dolgih let? Se bolj nehoti je bil dan odgovor: komunizma in samouprava — to je bil edini logični za-

ključek na vprašanje, ki si ga je najbrž zastavil vsak, kdor je poslušal te, v slovensko kulturo živo posegajoče ljudi, ki so se po daljšem obdobju trdega in vztrajnega dela predstavili svojim rojakom pod vodstvom komponista in zborovodij Jobsta ter Janca Oblaka.

Koncert je kljub obširnemu programu kaj hitro minil. In če premišlim, da pred leti večji del teh ljudi ni znal drugim kot v krčmo, me presinja prijetna zavest, da teh časov ne bo nikoli več, ker je človek sam postal zavesten tvorec tiste stavbe, ki ji pravijo učeni ljudje: slovenska kultura.

Delavsko prosvetno društvo v Žiroh se zadnji čas vneto pripravlja na svoj pokrajinski zlet „Svobod“. Za vsako ceno bi radi dogradili svoj kulturni dom, oziroma prostore, namenjene kulturni dejavnosti v stavbi zadružnega doma, ki je eden največjih v Sloveniji. Gospodarske organizacije in vsi, ki imajo kaj „pod palcem“, se že vse-ljujejo v novo stavbo. Nerešeno pa ostaja vprašanje ogromne gledališke in kino dvorane. Ko jih vprašam, kako je s to stvarjo, mi povedo, da je vsak delovni človek že dal svoj prispevek za dograditev dvorane in to kar po 500 dinarjev, da so kmetje že darovali za opremo 200m² lesa in da pripravljajo veliko kulturno manifestacijo, ki bo trajala ves teden, da bi tako prišli do sredstev in dogradili svoj hram kulture in omike.

15. julija bo DPD „Svoboda“ v Žiroh razvil svoj društveni prapor. Predmet pa se bodo vse teden vrstile prireditve posameznih odsekov domače Svobode in gostov. Tako bodo v Žiroh nastopile: stražiška „Svoboda“ z Lorcino romanco „Mariana Pineda“, lutkovna sekcija jeseniške „Svobode“ z Olahovo pravljico „Zlatorog“, Prešernov pevski zbor iz Kranja, Glasbena šola DPD „Svoboda“ Ziri, jeseniška Godba na pihala, dramska sekcija domače „Svobode“ s Kreftovimi „Celjskimi grofi“, KUD Vrhnika s kmečijo — „Hiša v Montevideu“ in KUD Logatec s folklorno skupino. Vmes bodo še športne prireditve in spomin-ska razstava iz zgodovine kulturno-prosvetnega in umetniškega udejstvovanja domačih društev v zadnjih šestdesetih letih. Da ne pozabim: glasbeno-pevski odsek „Svobode“ pa se bo predstavil z vokalnim koncertom.

RADO JAN

Krstna predstava na Jesenicah

Ker je bila dvorana v Delavskem domu pogostoma zasedena, je dramska družina jeseniške „Svobode“ z zaključno predstavo letošnje gledališke sezone precej zakasnila.

Naštudirali so C. Golarjevo igro v treh dejanjih „Dva mlada para“. Delo je režiral prof. Jože Tomažič, sceno pa sta zasnovala Franc Mikelj in Tone Mrak. Premiera in krstna predstava bo v soboto zvečer, repriza pa v nedeljo. — Z Golarjevo ljudsko igro bodo gostovali tudi v Kobaridu, Bovecu, Logu pod Mangartom in drugod.

Nekaj misli ob zaključku gledališke sezone v PG

Razgovor našega sodelavca z dramaturgom o pravkar zaključeni sezoni

Zastor je padel... Gledališka sezona je končana, kajti... Strma in utrujajoča je pot, ki vodi h glorijski dramske umetnosti, in utrujen je korak popotnega, ki se je namenil proti vrhu... — Dajte, da si spočije! Premiere... Kritika... Uspehi... Neuspehi... Samozatajevanje... Gostovanja... Prečete noči...

Take in podobne misli so mi rojile po glavi, ko sem po zaključni predstavi letošnje gledališke sezone zapuščal dvorano. V avli sem naletel na dramaturga, in ker nisem hotel zamuditi ugodne prilike in prijetnega kramljanja, sem mu zastavil nekaj vprašanj, katerim bodo brččas prislunili tudi naši bralci.

I. »Kaj menite o uspehih in delu našega gledališča v sezoni, ki jo pravkar zaključujete?«

»Na splošno je moč trditi, da je šesta sezona poklicnega gledališča v Kranju uspela, daši tudi slednje, kakor vse prejšnje, spremlja vrsta malih in naglanih grehov, ki se jih to gledališče otega že vse od svojega nastanka, pa se jih žal ne more, spriko objektivnih in subjektivnih činiteljev tudi danes povsem znebiti.«

II. »Katera dela ste uprizorili v pretekli sezoni in kakšen je bil odnos gledališkega občinstva do njih?«

»Prostor nama je preskopo odmerjen, da bi vam natančno razčlenil odnos občinstva do posameznih uprizoritev. 7 del smo uprizorili iz napovedanega okvirnega repertoarja, troje programskih postavk pa smo spremenili. Na prvo mesto vsekakor sodijo Kreftovi „Celjski grofi“, z njimi smo dosegli rekordno število predstav in najvišji obisk (29 predstav in blizu 10.000 gle-

dalcev). Lepo je bil obiskan tudi Ingeev „Piknik“, čeprav ni dosegel visokega števila predstav. Na drugem mestu je „Velika beseda“, nato Skufčeva pravljica „Janko in Metka“, Shakespearjev „Othello“, Cankarjevo „Pohujšanje“ in „Bratovščina Sinjega galeba“. Nizek obisk pa so imeli naslednji

komadi: Ocvirkovo „Irtjeje ležišče“, Lacknerjeva ekspresionistična igra „Se bo sijalo sonce“ in Goldonijev „Lažnik“, ki mu vreme ni dopuščalo, da bi se bil uveljavil pod milim nebom.

Povedati vam moram, da smo letos dosegli rekordni obisk, saj se je število obiskovalcev povečalo za več kot 100% v primerjavi s prvo sezono poklicnega gledališča in za 23% v primerjavi s prejšnjo sezono, kar pomeni, da

je bilo v našem gledališču letos 12.000 gledalcev več kot lani. Če bomo še naslednjo sezono dosegli tak porast obiska, se bomo popolnoma približali idealni zmogljivosti naše hiše.

»Kaj Vas je vodilo do zvišanja števila uprizoritev od 9 na 11?«

»Pravzaprav je bilo v tej sezoni le

VELIKA BESEDA — prizor iz Vilharjevega „Župana“

10 uprizoritev, ker „Neiztrohnjeno srce“ ni prišlo v redni program. Gledališče je s tem aktom podprlo hvalevredno zamisel sindikata tovarne „Iskra“ v okviru njihovih prizadevanj za počastitev 10. obletnice obstoja njihove tovarne. Sicer pa je kaj lahko razumeti, zakaj smo si prizadevali zvišati število novih uprizoritev. Naše mesto je majhno in pri nas se redkokdaj zgodi, da bi kaka uprizoritev do-

segla 30 predstav. Javna ustanova pa mora redno opravljati svojo dolžnost in če ne bi zvišali števila uprizoritev, bi se nam utegnile zgoditi, da bi igrali pred praznimi stoli. In končno, kulturni človek hodi v gledališče vsaj dvakrat na mesec. Zategadelj smo poskrbeli tudi za gostovanja drugih gledališč. V letošnji sezoni so Kranjčani samo v naši hiši lahko gledali 16 celovečernih uprizoritev, gostovala pa je pri nas tudi „Svoboda“ iz Stražišča.

»Kakšne težave oziroma zapreke — teh se vam gotovo ne manjka — so spremljale vaše delo in kako ste jih premagovali?«

»Pri taki obremenitvi igralskega zbora (10 premier in 150 predstav) si lahko mislite, da težav ni bilo malo. Na srečo nam noben član zbora ni težje zbolel. Po pravici vam povem, da lahko službi gledališče v tem pogledu za vzgled ostalim delovnim kolektivom. Toda kljub taki discipliniranosti in poštrevnosti, se v javnosti še vedno slišijo zelo čudni glasovi: „Saj itak nič ne delajo“, ipd. Povprečen državljan, predvsem tisti, ki ne poseja gledaliških predstav, pozablja, da je za vsako uprizoritev potrebnih vsaj 40 vaj, če ne kar 50 in še več; dodajte k temu še gostovanja in odmisle 21 prostih dni, ki se jim je ansambel na ljubo programu odpovedal, pa boste videli, kako smešni so takile očitki. Največje težave nam povzroča pri delu maloštevilni ansambel, ki je zato prezaposlen in preutrujen, da bi lahko dvignil umetniško raven naših uprizoritev. So pa še druge, ki smo jih Kranju že stokrat povedali, in jih zato ne gre ponavljati. Sreča je, da nas pri naših naporih tako zvesto spremljajo: Grašič, Fugina, Vajt, Gogala, Berger in Eržen, v letošnjem letu pa še Juvan in Krasnikova, sicer res ne vem, kako bi jo vozili.«

»Ali nameravate po vsem tem, kar ste mi doslej omenili, programsko smer gledališča kaj spremeniti?«

Ali že veste?

Vem, da ste se sedaj, ko so se zaprle šolske dveri za vami, že mnogi razkropili na vse strani, da pa mnogi izmed vas težko neke čakajo doma in vzdihujejo, kdaj jih bodo poklicali, da bodo s kolonijo odšli nekam v hribe ali pa letovat morda celo na morje, kamor si skoro vsakdo tako želi — o, to naše morje...

Morda pa še ne veste, da je Jadransko morje nastalo v času velikih gubanj med gorstvi Dinara, Alpami in Apenini in, da je le stran-

IZ DEDKOVEGA NABIRALNIKA

TUDI MI BOMO ODSLI

Sedaj, ko so nastopile počitnice, bom tudi jaz odšel v Velesovo, na kmetijo. Sel bom pa takrat, ko bodo zrele borovnice, torej kmalu. Veselim se teh lepih dni, ki jih bom užil v hosti in na soncu. Vsako leto grem v Velesovo k stricu. Pomagal mu bom letos tudi na polju, obračal in grabil bom tudi seno. Tako bom ves dan na zdravem, svežem zraku. Postal bom po telesu ves rjav, ker me bo ožgalo sonce. Deset dni pred pričetkom šole se bom pa vrnil domov in se počasi pripravil za šolo.

Kajzer Alojzij, osn. šola

Veliko je krajev, ki jih še nisem videl in o tako lepi. Rad bi videl vso našo domovino, ki jo občudujejo tujci, ki hodijo k nam na letovanje iz mnogih držav. Seveda, najlepši kraj je pa Kranj, ker sem tu odkar se zavedam. Tudi jaz bom odšel nekam na počitnice, verjetno na Dolenjsko. Obiskal bom rojstni kraj moje mame. Tam je tako lepo. Na majhnem hričku je hišica pokrita s slamo, za hišo pa vrt s sadnim drevjem, spredaj pa majhno dvorišče. Tu bom preživel mnogo srečnih dni.

Zapločnik Vinko VI. razr.

Šolsko leto je za nami. Ker sem razred dovršila z dobrim uspehom mi je mama obljubila, da bom odšla nekam na počitnice. Zelo verjetno me bo poslala v Poljansko dolino, saj je tam tako lepo. Tam živi moja teta in ji bom malo pomagala na polju. Teden dni bom preživela tudi na otoku Rabu, ki leži na našem Jadranu. O, morje, naše morje, kako bo tam lepo. Lansko leto sem preživela mesec dni v Martuljku, kjer je bilo tudi lepo, lepše pa bo na morju. Želim si tudi, da bi se ob koncu počitnic spet zdrava vrnila v šolo.

Asiž Albinca, učenka V. razr.

sko morje Sredozemskega morja, s katerim je povezano po 75 km širokih Otrantskih vratih in Jonskim morjem, da je to naše morje dolgo okoli 2750 kilometrov, široko pa od 120 do 200 km, njegova površina znaša okoli 135.000 kvadrat. kilometrov,

da loči podmorski prag Korčula—Lastovo—Pelagruž—Monte Grgano vodo v severni in južni del, ki se med seboj zelo razlikujeta. Severni del Jadrana je nastal z ugrezanjem dna, zato je bolj plitek (najgloblja točka meri okoli 240 m), južni del pa je udornina, zato tudi bolj globok (preko 1600 m),

da je tudi gornji del morja bolj mrzel, ker priteka v njega več rek, južni del pa vsebuje v sebi več soli, da je ob italijanski obali morje bolj globoko, da pa je naša obala zelo členovita in se ob njej vrsti okoli desetsto večjih in manjših otokov školj in čeri, kar daje obali posebno pestrost, zanimivost in podčrtava njeno privlačnost,

da so med Kvarnerskimi otoki največji: Krk, Cres, Mali in Veliki Lošinj, Pag in Rab, ki je za nas Slovence otok žalostnega spomina, saj je na tem otoku med vojno umrlo mnogo internirancev,

da pa so ob dalmatinski obali največji otoki: Dugi otok, Pašman, Uljan, Solta, Brač, Hvar, Korčula, Vis, Lopud in drugi,

da členovitost obale podčrtavajo poleg otokov in polotokov (Istra, Pelješac) še številni večji in manjši zalivi, ki niso nič drugega kakor potopljeni doline in rečni izlivi,

da so Tržaški, Reški, Pulski, Kaštelanski, Tivadski, Zadrski, Splitski, Kotorski velikega pomena, ker so le-tod nastala naša pristanišča,

da je gospodarski pomen morja zelo velik, saj predstavlja okno v svet. Po morju je naša država povezana z vsem svetom, z vsemi zemljinami, saj plujejo naše ladje po vseh svetovnih morjih in oceanih,

da so naša največja pristanišča: Reka Pula, Šibenik, Split, Gruz, Zelenika, ki so povezana z železnico z notranjostjo naše zemlje,

da smo zgradili po osvoboditvi ob ustju reke Neretve novo, veliko moderno pristanišče Ploče, ki je zvezano preko Sarajeva z mladinsko progo Samac—Sarajevo z našo osrednjo progo, ki povezuje Ljubljano, Zagreb, Beograd in Skopje,

da je naše Jadransko morje bogato rib in ribolov nudi dober zaslužek in hrano ljudstvu, ki živi ob morju,

da pa je velikega pomena tudi to, ker najde mnogo naših delovnih ljudi ravno v teh mesecih ob naši sinji obali prijeten počitek, vi pionirji in cicibančki pa zabave in potrebnega zdravlja,

da...

Kmet in pes

(Nadalj. in konec)

V nedeljo zvečer je prišel volk na gospodarjev vrt. Ta večer je bilo v hiši ženitovanje. Pes pride na vrt, poišče volka, pripelje ga v sobo in mu ukaže, naj leže pod mizo. Z mize vzame steklenico žganja in velik kos mesa ter oboje ponudi

volku. Ko so ljudje videli, da pes krade žganje in meso, so ga hoteli tepsti, česar pa gospodar ni dovolil, rekoč:

»Nihče ne sme poizkušati roke na mojega čuvaja Sivca! Otel mi je otroka, za kar ga bom spoštoval do smrti.«

Pes pobira na mizi najlepše koške in jih skriva med volku. Ko se je volk najedel, je dejal:

»Sedaj ti pa zagodem najlepšo volčjo pesem.«

»Tega ne smeš storiti,« ga je posvaril pes. »Ljudje bi te pretepali, da ti ne bi ostala dlaka na telesu. Rajši ti dam še eno steklenico žganja, samo molči! Cim je dobil volk žganje, je takoj obrnil steklenico in žgoča tekočina se je vili v požrešno grlo. Ko je steklenico izpraznil, je pod mizo silovito zatulil. Ljudje so se prestrašili in začeli iskati zavetja na klopeh, mizah in po oknih. Jedila so padala z miz, steklo in porcelan sta padala po tleh. V vsej hiši je nastal nepopisen preplah in nered. Po dolgem času so se odločili najsrčnejši možje, da gredo nad volka. Obložili so se s palicami, kuhaličami in

ostalim kuhinjskim orodjem ter udrihali po pijani mrcini tako strašno, da bi ga bili prav gotovo ubili, če ga ne bi bil rešil njegov prijatelj Sivec.

Ta je skočil s klopi in padel na volka, kakor da ga hoče zadaviti. S svojim telesom je pokrnil pretepeno zver in batine so sedaj padale po obeh živalih.

»Stojte! Stojte, možje! Nobe-nega udarca več!« je ukazal hišni gospodar. »Ubili boste psa in volka. Volk ni raztrgal otroka, pes ga je otel. Pustite, da pes obračuna z volkom!«

Sivec je za tem pogledal volka na vrt ter mu dejal: »Ti si izkazal dobroto meni, jaz pa tebi. S tem sva svoje račune poravnala. Bodi še nadalje dober in pomagaj bližnjemu v sili in potrebi.«

Smrčka obeh živali sta se dotaknila drug drugega in četvero oči je zažarelo v predpomladanski mrak. Zaradi skelečih ran je gozdna zver sklenila, da pekočega žganja ne bo pila več.

Volk je opotekajoč se ubral proti gozdu, Sivec pa je zadovoljno zadremoval v veži pri topli peči.

Priredil Vilko Kus

TRDI OREHI

KRIŽANKA

Vodoravno: 1. veleposestnik, človek z veliko premoženja, 10. ogrnjen s krtačo, 11. nasprotno od nič, 12. divja mačka, 13. 25. in 6. črka abecede, 14.

materin brat, 15a. ostro v besedah, 17. 7. pomanjševalnica moškega imena — ozdravim, 19. medmet, 20. prostor za trgovino, 21. sadno drevo, 23. načrt, 24. in krepiti svoje telo, 13. konjska dlaka v repu, rabi se za polnjenje posteljnih vložkov, 15. kontinent, 15a. posejano s pikami, 16. egiptčanski bog sonca, 18. poklic lovcev, 21. znaki živali v pri-domu iz Amerike, 2. pesem, spev, 3. rodi (v snegu), 22. izmeček ognjenika.

UGANKE

Teče, teče čez nebo
v ognju žarjeno kolo,
kjer se suče, kjer vrtil,
vse razsvetli, pozlati.

(slovo)

Na Trati je zvonar doma,
iz cvetnih čas zvonove ima,
enkrat na leto le zveni —
ko Trati iz spanja spet zveni.

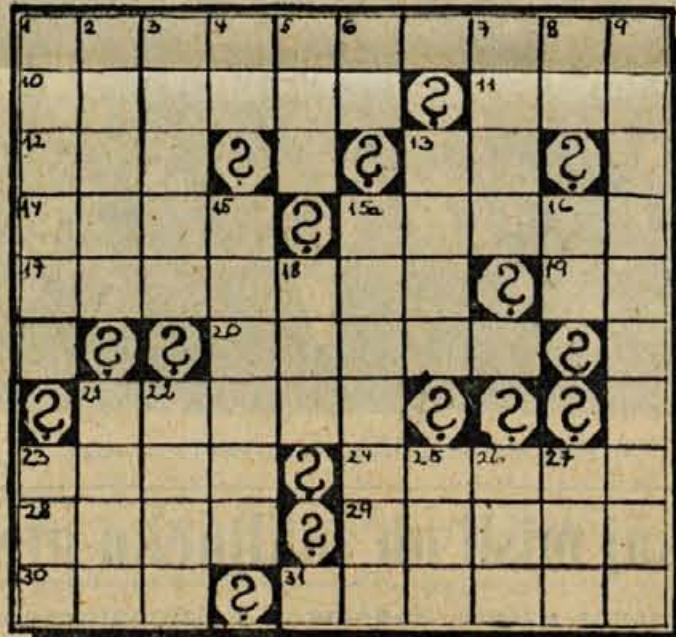
(zvončaz)

Kdo so štirje ti tekači,
ti tekači, ropotači?
Tečejo in tečejo,
nikdar se ne dotečejo!

(kolesarji pri vzponu)

Z železnim kljunom rije, preobrača,
z rogmi pa vleče za seboj...

(oraba)

pisatelj, tisti, ki piše, 4. narobe bi, 5. 23. predpona (praoče), 25. večja količina stvari na tleh, 26. srbsko moškirbor, 6. narobe na, nemški predlog, ime, 23. človek ki krade.

93

Drugega dne je cigan poslal enega ujetih Turkov v tabor nazaj, veleč mu, naj naznani Turkom: kadar se prvi Turek predrne sovražno približati obzidju, takrat se glava glavarjeva nad kloštrskimi vrati na drog natakne. To strašilo je storilo, da so Turki mirno čakali nekaj dni, kaj bo zapovedal veliki poveljnik turški, ki je bil ta čas z ostalo vojsko blizu Ljubljane.

94

Gori v najvišji sobi v kloštru je hodil z zvezanimi rokama janičarski glavar. Oče njegov, stari Marko, moral je pač s težkim srcem privoliti, da so mu zvezali sina (kajti cigan mu je bil razodel, da je le-ta njegov edinorojenec). Ali spoznal je, da ni drugače. Premišljal je, kako bi mu povedal, da je on oče njegov. Bode mu li verjel? Bode ga li razumel?

95

Cigan mu je obetal, da bode on dognal to reč; tudi je bilo samo njemu mogoče, zakaj ni bilo človeka med obzidjem kloštrskim, ki bi se bil mogel sporazumeti z janičarjem razen cigana.

Počasi, vsak dan nekoliko, pravil je cigan janičarju njegovo lastno zgodbo: kako je imel bogat oče sinka, kako je odšel na vojno, kako ga je potem stric prodal na Turško za janičarja.

96

Samol se ni zmotil. Janičarju je ta povest vzbudila veliko premišljevanje in vedno bolj je spoznaval, da je zgodba, ki mu jo pripoveduje cigan, njegova lastna zgodba. Ali kdo je oče njegov? Kje je? Morda cigan ve? In vpraša dolgina. Cigan se široko zareži, seže po svoj nož, prereže janičarju vrvi, kazaje mu na starega Marka: »Tu pred teboj stoji.« In oče in sin sta se po dolgih letih objela.

.. S SODIŠČA ..

Avto-moto dirke na Jezersko

Kaj ima na spredu

Radio Ljubljana

F. J. iz Jelovice je v letu 1954 nadalje prisvajati razne odpadke barčun čistjenja gozda pri nekem kme-krene žice. V teku kazenskega postopku prejel 29 prn raznih drv. V letu se je ugotovilo, da si je prisvojil 1955 pa je kupil od nekega drugeganajmanj 17 kg odpadkov bakrene žice posestnika še 30 prn drv na panju. V vrednosti nekaj dan 4000 dinarjev. Vsa ta drva je potem prodal raznim KZ v Poljanski dolini in pa privatnikom. Ker je promet z lesom po Uredbi o ureditvi prometa z lesom omejen ter F. J. v smislu te Uredbe ni bil upravičen niti do nakupa niti do prodaje, se je moral zagovarjati pred Okrajnim sodiščem v Skofji Loki. Sodišče ga je spoznalo za krivega in ga obsodilo na 25.000 din denarne kazni ob upoštevanju, da se take preproda-je lesa na Gorenjskem dokaj pogoste.

Z. V. iz Starega dvora pri Skofji Loki je bil zaposlen kot električar pri podjetju »Gradis« v Skofji Loki. Tam si je začel postopoma od oktobra 1954

DROBIŽ

Gasilsko društvo v Stranjah v kamniški občini je preteklo nedeljo razvilo nov gasilski prapor. Prireditelj je bila lepo obiskana, razviti prapora pa so kumovali tov. Slobirjeva, ing. Prohinar in Kregar.

Mlado kamniško godbo smo prvič slišali preteklo nedeljo. Mladi godbeniki, ki so pogumno in ubrano odigrali pod vodstvom kapelnika tov. Klančarja pisan spored glasbenih točk so želi mnogo pohvale.

Z. Obvezniki predvojaške vzgoje v Cerkljah so v nedeljo ustanovili občinski odred predvojaške vzgoje. Obvezniki je pozdravil predsednik občinskega ljudskega odbora Janez Močnik, predsednik komisije za predvojaško vzgojo Niko Slapar in komandant oddeda Franjo Slemenšek. Svečanosti so se udeležili tudi zastopniki UROJ Stane Bobnar in vojni referent Franc Pavlin. Skupina je nato odšla graditi strelišče na Pšato.

V nedeljo so učenci vaješke šole za razne stroke iz Cerklj odprli svojo razstavo. V njihovi učilnici jih je pozdravil predsednik občinskega ljudskega odbora Janez Močnik, predsednik pododbora obrtne zbornice za občino Cerklje Franc Bobnar, pa jim je ob koncu čestital tudi v imenu vseh obrtnikov in jim želel še nadalje mnogo uspehov.

KINO - TE DNI BOMO GLEDALI

KINO »RADIO« JESENICE
29. junija, jugoslovansko nemški film »KLISURA«, ob 18. in 20. uri.

KINO »PLAVŽ« JESENICE
29. junija, francoski barvni film »TURČIN NAPOLITANEC«, ob 18. in 20. uri.

KINO »SORA« SKOFJA LOKA
Od 29. junija do 1. julija, ameriški barvni film »KARNEVAL V TEK-SASU«.

KINO »KRVAVC« CERKLJE
30. junija in 1. julija, ameriški film »VODNJAK«. Predstave v soboto ob 20.30. uri, v nedeljo ob 16. in 20. uri.

3 TROPSKA SIMFONIKA

Hip nato že stojim z lističem, ki je vreden petsto pesosov, vstavi vse izdatke z odstotki vred, ki mi jih senor Pedro Alfeira odtrga za svoj »trud«, zunaj pred vrati, kjer me oni trije radovedno ogledujejo.

Se eden, mon Dieu! zašepeta hrupavo eden, tisti z upadlim voščnim obrazom, iz katerega blešči dvoje oči, obdanih z modrimi kolobarji, kot dvoje razžarjenih koscev železa.

Well, nikoli ni dovolj družine, če se voziš v pekel! Kaj praviš ti k temu, Billy? se smeje drugi v španščini, ki razodeva ameriški naglas. Pri tem dregne tretjega pod rebra, ki pa mu odgovori le z globokim »Goddamn!«

Zamorec vihti preluknjani sombrero. »Don Rafael, paznik! se sam predstavi in dobrovoljen poredni smehlja raztegne njegovo kozavo črnkasto obličje v široko gube.

»Zelo me veseli, don Rafael,« odvrne veselo in stresen njegovo umazano roko, kar mu očividno ugaja. Potreplje me po rami, pokaže dvoje vrst snežnobelih zob in meni pokrovi-teljsko: »Tako je prav, fin dečko ste in boste v rudniku gotovo našli srečo!«

»Mon Dieu, še eden,« vzdihne spet sušičavi in ameriški Beachcomber se reži k temu: »Poglej si ga no, črno gentleman-sko snežno kepico, Billy! Ali ne govori prav tako kot metodi-stovski pridigar na pikniku v Alabami? Našli srečo, he? Rad-doveden sem, kako naj človek najde srečo, če ni drugega kot pravi pravcati suženj te proklete spletarske rudniške družbe!«

»Goddamn,« zamomlja spet tretji in potem, ko smo se na ta način med seboj ovolali, nas pelje Don Rafael, ki spotoma skrbno pazi, da ostanemo vedno ob njegovi strani, v umazani »Grand hotel« Braziljanca Alfeire.

Med potjo smo se še bolj spoznali. Suhec, ki je tak kot živa posebejnost mrzličnih sanj iz pragozda, se imenuje Jules. Preprosto Jules. Svojegega primka ne pove, zd pa se, da je Francoz z juga. Bil je že v Muzu in Chocu, pridno je štedil in se je hotel peljati domov. Vendar do tega ni prišlo. Ženske in alkohol in igre so ga izplenili do zadnjega centava in zdaj namerava spet nazaj v rudnike. — Ko ga povprašam po tem, odvrne ta žalostna postava: »Mon Dieu, saj je res hudo,

Avto-moto društvo iz Kranja bo po 4-letnem premoru zopet priredilo v nedeljo, 1. julija motorne gorske dirke na Jezersko.

Obvezni trening vozačev bo v soboto ob 17. uri, dirke pa naslednjega dne ob 10. uri. — Tekmovalna proga bo dolga 3700 m, s startom na mostu pri »Kanonirju« in ciljem pred »Domom na Jezerskem«.

Dirk se bodo udeležili vozači iz vse Slovenije; med njimi bodo znani motoristi iz prejšnjih tekmovalj, ki s svojo drznostjo bržčas tudi tokrat ne bodo razočarali gledalcev. Razen motorjev vseh kategorij bodo tekmovali tudi rolerji, kar bo storilo dirko še privlačnejšo.

Za zmagovalce je pripravljeno več nagrad in 34 pokalov. Vsekakor bo najzanimivejša borba za pokal »Turističnega društva Jezersko«, ki ga bo prejel zmagovalac za najboljši čas dneva.

Gledalce opozarjamo, da bo tekmovalna proga zaprta ob 9.45. uri. Mestni avtopromet Kranj bo poskrbel za prevoz obiskovalcev dirk od avtobusne postaje v Kranju do Jezerskega. Odhod prvega avtobusa bo v nedeljo ob 6. uri.

OBJAVE • OGLASI

— Mali oglasi

Mizarskega vajenca sprejemem. Lahko tudi na hrano in stanovanje. Kregar Ivan, Vižmarje 59, Sentvid nad Ljubljano.

Na poti Klanc, Kokrški breg do kino Storiča sem izgubil listnec z važnimi dokumenti in nekaj gotovine. Poštenega najditelja prosim naj mi proti dobri nagradi vrne. Klanc 38.

Službo dobi kmečko dekle, ki ima veselje do otroka in se želi priučiti šivanja. »Jugoplastika« Kranj, Prešernova 1.

Zamenjam suho sončno stanovanje (soba, kuhinja, shrambo, drvarnico) zraven železniške in avtobusne postaje v Križah, za enako ali tudi samo sobo v Kranju ali okolici. Ponudbe poslati na upravo lista.

Zamenjam stanovanje v Druholci (soba, kuhinja) za enako v Kranju. Ponudbe poslati na upravo lista.

Sprejem vajenca in pomočnika-pečarja iz stroke postavljanja peč. Naslov v upravi lista.

Dam večjo vsoto denarja kot posojilo ali dam visoko nagrado za prazno sobo s posebnim vvhodom v Kranju. — Ponudbe na »Glas Gorenjske« pod »Mirn«. —

Ugodno prodam stavbišni svet v Snakovem pri Križah. Informacije, Duplje 38.

Prodaj čistokrvno psico staro 3 leta (črno). Naslov v uredništvu.

Prodaj zlato za zobe 6 gr. Naslov v oglasnem oddelku.

Združna mlekarica Kranj sporoča vsem odjemalcem, da lahko dobijo preko svojih kmetijskih združenj sveže posneto mleko po zelo ugodni ceni — 6 dinarjev za liter.

Kadilec Gorenjske! Zahtevajte povsod priznano najboljšo cigareto in to sarajevske tobačne tovarne. Skladišče v Ljubljani, Kolodvorska 26.

Na Jesenicah v centru prodam lepe lokale s skladiščem za trgovino ali obrt ter stanovanja ali celo hišo. Naslov v upravi lista.

Na cesti Kranj-Naklo sem izgubila sivo žensko jopico. Poštenega najditelja prosim, da jo proti nagradi vrne pri vratarju tovarne »Iskra«.

Prodaj milatino s tresljaji, pisalni stroj znamke »Adler« — nov; stiskal-nico za jabolčnik; čevljarški stroj — levorčni znamke »Dirkopp«, malo rabljen. Bajt Franc, Srednja vas št. 22 pri Senčurju.

Prodaj malo rabljen pisalni stroj znamke »Mercedes«. Ponudbe pošljite na upravo lista pod »pisalni stroj«.

Na prirodoslovno matematični filozofski fakulteti je 22. 6. diplomiral Destovnik Miroslav. — Čestita KAD.

— Objave

RAZPRODAJA

V soboto 30. t. m. ob 14. uri bo na zgradbi Zdravstvenega doma na Zlatem polju razprodaja demontiranih vrat in oken, žlebov in odtočnih cevi, vodovodnih pocinkanih cevi 1/2 do 2 cale, betonskih stopnic, pocinkane pločevine 0,65 mm in 500 m² saloničnih plošč. Razprodaja se vrši z ustmeno licitacijo na mestu samem. Ogled predmetov 1 uro pred pričetkom prodaje. Licitacije se lahko udeležijo podjetja in privatniki.

OBJAVA

Planinsko društvo Radovljica obvešča vse obiskovalce planin, da so postojanke Valvasorjev dom pod Stolom, Roblekov dom na Begunjski in Pogorčnikov dom pri Kriških jezerih od 30. junija t. l. dalje stalno oskrbovane.

RAZGLAS

Industrija pletenin, rokavic in konfekcije Kranj poziva vse delavce, ki so bili zaposleni v tem podjetju v letu 1955 in imajo po uredbi o plačah delavcev in uslužbencev gospodarskih organizacij pravico do plače iz dobička, da najkasneje v roku treh mesecev uveljavijo pri podjetju svojo pravico.

Poročila poslušajte vsak dan ob 0.05, 7.00, 13.00, 15.00, 19.30 in 22.00 uri. — Oddajo »Zeleli ste — poslušajte« ob delavnikih ob 14.40 in ob nedeljah ob 15.15 uri. Kmetijske nasvete in kmetijsko univerzo vsak delavnik ob 12.30 uri. Prva jutranja poročila ob nedeljah so ob 6.05 uri, vesti o športnih dogodkih pa boste slišali ob 21. uri zvečer.

PETEK, 29. JUNIJA

8.30 Radijski roman — Jan de Hartog: Thalassa (nadaljevanje).
8.50 »Glasba ne pozna meja« (magnetofonski posnetki javnega koncerta Plesnega orkestra Radia Ljubljana dne 5. 5. 1956) II. del —, ponovitev.
9.30 Sodobna češka lirika.
10.00 Koncert po željah.
11.50 Za dom in žene.
14.30 Oddaja za lovce in ribiče.
15.35 Poje Ljubljanski komorni zbor p. v. Milka Skoberneta.
16.00 Utrinki iz literature — Gabriela Preissova: Iz »Koroških povesti«.
18.00 Nove knjige.
18.50 Družinski pogovori.
20.00 Konstantin Brailoiou: Glasba narodov sveta — IV. oddaja: Indijci.
20.30 Tedenski zunanje — politični pregled.
21.15 Oddaja o morju in pomorščakih.
22.30 Mednarodna radijska univerza — a) Miroljubna uporaba atom-ske energije — Bertrand Russell: Uran v svetu — b) prof. Conrad: Shizofrenija.

SOBOTA, 30. JUNIJA

11.45 Pionirski kotiček.
12.00 Od Triglava do Ohrida (Zagorske in bosanske pesmi).
12.40 Igra Mariborski instrumentalni ansambel.
14.30 Tedenski športni pregled.
15.35 Franz Schubert — Franz Liszt: Iz dunajskih večerov (Edith Farnadi).
16.00 Utrinki iz literature — Ivo Andrić: Izlet.
16.20 Koncert po željah.
18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike.
18.15 Pojeta Gorenjski vokalni kvintet in moški komorni zbor iz Celja p. v. Egona Kuneja.
18.45 Okno v svet: Singapur.
20.00 Veseli večer.

NEDELJA, 1. JULIJA

8.00 Otroška predstava — James Krüss: Stara ura (radijska igra).
9.30 Se pomnite tovariši? — Lidija Potrč — Knapova: Kačje gnezdo in še kaj.
11.15 Oddaja za Beneške Slovence.
12.00 Pogovor s poslušalci.
13.30 Za našo vas.
16.30 Pomlad v Budimpešti.
18.00 Radijska igra — Charles Dickens: Veliko pričakovanje.
20.00 Večerni operni spored.
22.15 Nočni koncert — L. van Beethoven: Uvertura v C-duru Uroš Krek: Koncert za violino in orkester.

PONEDELJEK, 2. JULIJA

11.05 Opoldanski koncert, spored Franc Schubert: Druga simfonija — Franz Liszt: Koncert za klavir in orkester št. 2 v A-duru.

11.50 Za dom in žene.
12.00 Slovenske narodne pesmi in domače viže.
14.30 Radijski leksikon.
16.00 Utrinki iz literature — Roland Maileux: Duše živali.
16.20 V svetu opernih melodij.
18.00 Kronika iz naših mest.
18.10 Iz zakladnice jugoslovanskih samospevov.
18.45 Kulturni obzornik.
20.00 Rezervirano za posnetke s festivala »Praška pomlad«.

TOREK, 3. JULIJA

8.30 Radijski roman — Jan de Hartog: Thalassa — VII.
9.30 Miroslav Krleža: Balade Petrice Kerempuha.
10.00 Spomini na parizanske skladatelje (Glasbena oddaja s komentarjem).
11.45 Klebanom — dober dan! (Andjelka Martić: Mali konjevodec).
13.35 Pester operni spored.
14.30 Gospodski omnibus.
15.35 Pred mikrofonom je kvintet »Niko Stritof«.
16.00 Utrinki iz literature — Ciril Kosmač: Balada o trobenti in oblaku.
16.20 Johannes Brahms: Koncert za violino in orkester v D-duru.
17.15 Pozdravi in čestitke za Dan vstaje.
18.00 Sportni tednik.
18.50 Zunanje — politični feljton: Vtisli s potovanja po Čehoslovaki.
20.45 Simfonična dela jugoslovanskih skladateljev.

SREDA, 4. JULIJA

8.10 Iz solistične glasbe partizanskih skladateljev.
9.00 Oddaja za pionirje — Cudežna roža (radijska priredba).
11.15 »Juljski dnevi« (reportaža).
13.35 Od Skoplja do Ljubljane (pester spored jugoslovanskih radijskih postaj).
15.35 Partizanske pesmi narodov Jugoslavije.
16.00 »Po poti miru in sožitja«.
16.45 Ma Si-cun: Pesem gozdov in gora, simfonična suita (Prva izvedba v Jugoslaviji).
17.20 Iz jugoslovanske operne ustvarjalnosti.
18.00 Radijska igra — Pino Vatovec: Tretji udarec.
20.00 Prenos waterpolo tekme SSSR : Jugoslavija.
21.00 Zabavna glasba jugoslovanskih skladateljev.

ČETRTEK, 5. JULIJA

11.45 Dober dan — otroci! — Afriška pripovedka: Večno prijateljstvo.
12.40 Koncertni valčki.
13.35 Od arije do arije.
14.30 Turistična oddaja.
15.35 Pesmi in plesi iz Prekmurja.
16.00 Utrinki iz literature — Kristina Brenkova: Pogovori.
16.20 40 minut z našimi in inozemskimi solisti.
18.00 Iz naših kolektivov.
18.15 Robert Schumann: Tretja simfonija »Renska«.
18.50 Domače aktualnosti.
20.00 Četrtek večer domačih pesmi in napevov.
21.00 Ernest Hemingway: Starec in morje.

toda hrana in vse drugo je dobro in zaslužiti se res da, le podnebje, to je pa strašno!

Sam Jenkins, ki je pred dvema leti pobegnil z ladje in je ves ta čas živel kot lučki delavec, se vmeša z jedrovitim humorjem: »Well, če sinu moje matere ne bo več po godu, me ne obdrži nihče več, da je ne bi popihal!«

Svareče dvigne sušičavi svoje mrtvaško koščene roke kvišku: »Mon Dieu, to pa ne gre kar tako! Pomislite na strojni vojakov, ki strajajo rudnike! Razen tega pa je obdano vse z naelektrno žično ograjo.«

Prisluhni! Sem. Sam pa izdavi od presenečenja le »Goddamn«, kar ponovi molčeči Billy za terco niže.

Don Rafael koraka ves čas ob naši strani in iz napetega izraza na njegovem obrazu spoznam, da pazljivo prisluškuje našemu razgovoru v španščini. Zdi se, da je tudi Sam to opazil, ker predlaga, naj bi govorili angleško. Kako pa se začudimo, ko se Don Rafael namuza v dialektu črncev iz Louisiane in se pobaha, češ: Tole staro dete, gentlemen, je bilo rojeno ob starem Mississippiju. V ostalem pa vam svetujem: potrpite in ne zabavljajte, dokler niste spoznali rudnikov!

To »črno dete« kot se je sam imenoval, menda ni tako napačen dečko. To občutijo po vsej priliki tudi ostali trije in razgovorjamo se mirno, dostikrat celo veselo, dokler ne odgrnemo obledele zavese, ki tvorijo portal »Grand hotela« Pedra Alfeire. Vstopimo v hladen prostor, ki ga osvetljujejo posamični sončni žarki kot bleščeci se sulični ročaji.

Starega lopova nič posebno ne preseneti, ko opazi, da sem se vrnil v družbi ostalih. Ne da bi mu naročili, postavi pijačo pred nas in vrže na mizo škaflo temnih cigaret z vžigalicami vred. Mane si roke in se obrne k nam: »Kaj bi še želeli, fantje? Braziljanska cachassa je vince, ki je dvakrat prešlo čez ekvator, pa je kljub temu še zmerom gromozansko poceni! Ali bi ga? Ali pa pivo, kavo, sodavico ali limonado, haha? Cigarete, tobak, pipe in nezmogljive vžigalice? — Kar iz srca se izpo-vejte staremu Pedru, kajti pri vseh svetnikih, prav vse ima. karkoli si želite! Saj ste v oficini prejeli svoj »vale«!«

Iz žepa potegnem listek in mu ga vržem: »Na, odtegni si svojih štirideset procentov, ostalo pa daj sem!« Tudi Sam sledi mojemu vzgledu in zagodrnja: »No, daj, premenjaj to kramo, ti lopov stari!«

Braziljanec se prikloni, vzame nakazilo in nama da majhne belečnice s svinčniki.

»Kaj pa naj to pomeni?« se razburja Amerikanec, Don Rafael pa ljubeče mliaska z jezikom, potem ko je zli nanj vsebino kozarčka z likerjem in se pri tem reži sem k nam.

Gostilničar skomigne z rameni. »Neskončno obžalujem, senor! Vse, karkoli hočete, lahko vzamete pri meni do višine te vsote, toda denarja vam pod nobenim pogojem ne smem dati, kajti dogoditi bi se utegnilo, da bi kdo od gospodov — nikakor ne mislim vas, s predujmom izginil!«

»Goddamn«, iztisne iz sebe molčeči Billy, črnc pa se potihem smeje. Jules sedi v kotu in strmi tiho predse, od časa do časa srkne limonado iz kozarca.

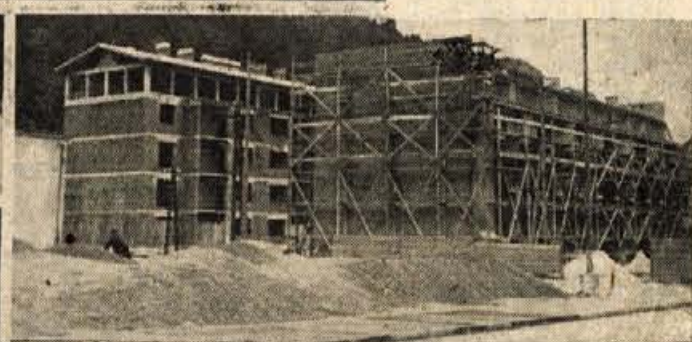
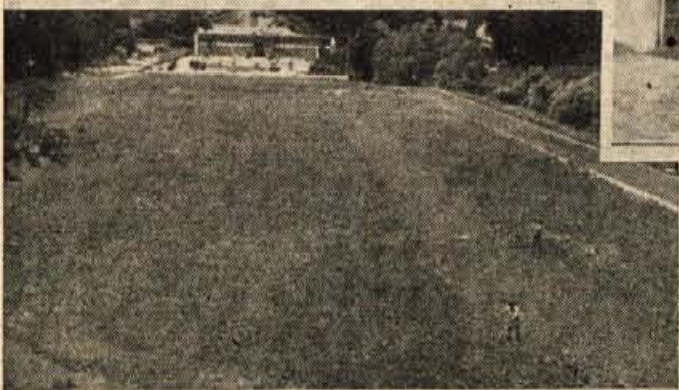
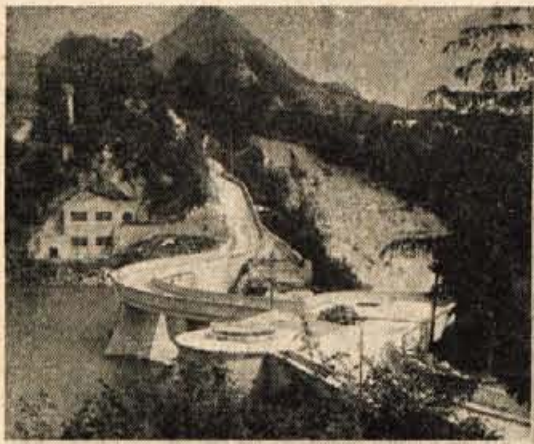
Sam se sprijazni s pojasniliom Braziljanca. »Prav, potem pa pijmo! Bolj gladko bomo drčali v pekel, če so grla namazana. Poslušaj, ti kralj vseh lopovov, ali moramo odeje, obleko in tobak tudi pri tebi kupiti iz predumja?«

Braziljanec razprostre roke, odkima z glavo, češ: »Ne prizadeni bog in prizanesi vam s takimi izdatki, caballero. To vse dobite v rudnikih! In prvoravno! — Ali ni res, Don Rafael?« Črnc zazija od enega ušesa do drugega: »Da, bodite brez skrbi, to vse dobite tam, dobro in poceni!«

Zvečerilo se je. V sobi gori ena sama, zaprašena žarnica. Zunaj za zaveso objema topla, zvezdnata kolumbijska noč vse mesto. Letalo pribri od nekd in utihne. V predmestju se dvigne trobentanje, podobno riganju oslov, ki se potikajo okrog in brskajo po kupih odpadkov. Nekje daleč zavija lačen pes. Cez zidovje sosednjih vrtov prihaja do nas brenkanje kitare, smeh in vrišč žensk in posamezne kitice pesmi. Nekaj peonov v živopisnih poncih, z velikimi, končastimi klobuki nad temnimi, potrpežljivimi obrazi in s preprostimi sandalami na nogah, ki so podobni razbrzdanim, rjavim štorom iz mahogonija, se plaho prikrade skozi vrata. Kmalu pa so veseli, kajti mi plačujemo za vse — čeprav nas nekateri ogledujejo obžalovaje, drugi pa posmehljivo.

»Kar štirje naenkrat za rudnike! No da, saj se dobro za-služijo, če ne pogineš!« slišim šepetati enega. Gostilničarjeva žena nam je prinesla pečenega mesa, solate in krompirja in pobožno opazujejo peoni, kako izginjajo te dobrote po naših grlih.

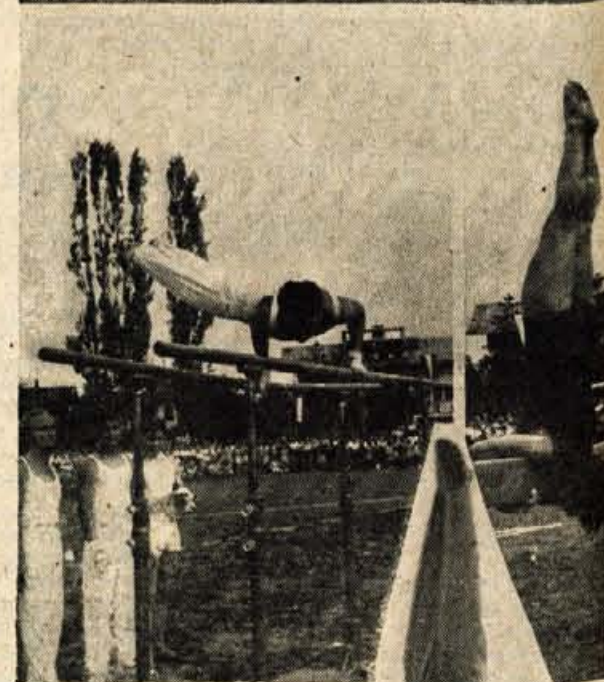
Billy se je nekoliko odtajal, vince mu je razvezalo jezik. Iz njegovega pripovedovanja povzamem, da je dezertar iz ameri-kanjske obrežne straže na Manili, ki ga je usoda zanesla v Južno Ameriko, kjer je bil nekaj časa paznik v bananovih plan-tažah.

Levo zgoraj: Slika nam kaže dokaj mogočno gradnjo. Čeprav je ta most na Gorenjskem, ga verjetno precej Gorenjcev ne pozna. Prav gotovo pa je že vsakdo slišal o elektrarni v Mostah in ta most ter vse gradnje in naprave okoli neja, so del te za nas toliko pomembne elektrarne. Na desni pa je pogled z mosta na 50 metrov visok slap. V sredi levo: Nova zgradba na Jesenicah, v kateri je podružnica narodne banke FLRJ. V sredi desno: Bloka, ki jih gradijo na Jesenicah. Prvi bo stavba LM, drugi pa stanovanjski blok. Spodaj: Kroparji so dobili novo športno igrišče, na katerem so se že pomerili prvi tekmovalci. V ozadju kopališče. Pod igriščem pa slika prikazuje moderno novo šolo v Lipnici, v kateri bodo že letos imeli kroparski otroci pouk, če bo vse po sreči.

Manifestacija telesne vzgoje

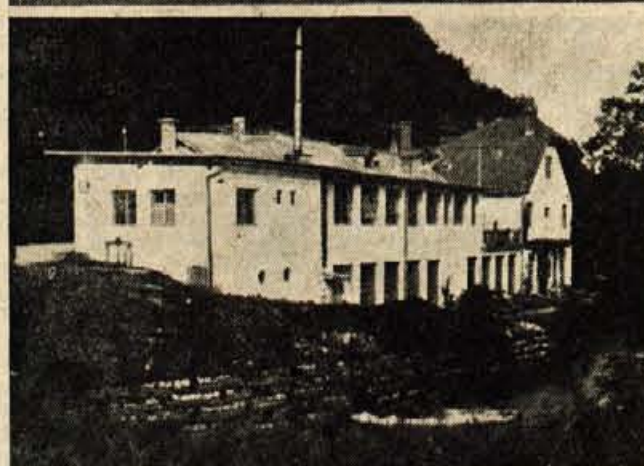
V tem mesecu, ko je kranjsko telovadno društvo poslavljalo 60. letnico svojega obstoja, je bil v Kranju okrajni zlet TVD »Partizan« z Gorenjske. Na slikah od zgoraj navzdol: mladinec v preskoku čez konja, pogled na tribuno za goste, kjer pa so kmalu prevzeli častno mesto najmlajši, pionirji in pionirke med nastopom, člani s prostimi vajami na bradlji, državna mladinska prvakinja Mirjana Vukelič na gredi in član na drogu.

Ljudje iz kamene dobe

Letalci so še med borbami na Pacifiku pogosto preletavali otočje Nove Guineje in ogledovali pod seboj dolino Wahgi, ki jo z vseh strani zapira veriga 4 do 5000 metrov visokih gora. Nedavno tega je odšla posebna ekspedicijska raziskovat to skrivnostno dolino in odkrila ne samo najbolj čudovite in nenavadne ptice, pač pa tudi plemo domačinov, ki je v svojem razvoju obstala na stopnji kamene dobe. Na sliki zgoraj vidite mladoporočence, spodaj pa omenjene prebivalce v plesnih maskah.

Naš fotoreporter je zabeležil

Zgoraj levo: Bolnišnica na Jesenicah, katere posnetek ujeti na filmski trak ni bilo prav enostavno in lahko. To nam dokazuje slika na desni, saj se je moral naš fotoreporter povzpeti na dokaj visok stolp. V sredini levo: Podjetje »Tulip« iz Lipnice bo s 1. julijem priključen »Iskri« iz Kranja. V sredi desno: Mlada umetnica Metoda Berčič iz Kroke s svojo zadnjo ustvaritvijo, katero je imenovala Pomlad. Tovarišica Metoda je že pred enim letom končala šolo za umetno obrt v Ljubljani, zdaj pa je zaposlena v »Plamenu« kot konstruktorica in graverka. Spodaj: Vajenci, ki so letos z uspehom zaključili Vajensko šolo v Cerkljah in njeni predavatelji.